

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
971**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟ΄

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐγκριμένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὑπουργείου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ 1913

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1916

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Π. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Εκδόσεις η μία της Λογος Χρηστος και της Υπερβαση

ΕΥΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΑΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΙΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΕΝ ΤΗ ΕΚΔΟΣΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΡΧΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΝ ΤΗ

ΕΚΔΟΣΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ



ΣΤΑΝΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΝ ΒΑΝΝΟΥ Β. ΣΙΔΕΡΗ

ΕΚΔΟΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

1861

ΣΤ. 69
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐγκριμένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὑπουργείου
τῆς Παιδείας.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ 1913

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ
1916

002
ΚΛΣ
ΣΤΖΑ
971

ΑΡΙΘ. { Πρωτ. 8395
 { Διεκπ. 7423

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Μαΐου 1902.



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξ. Μακρυναζόν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Β. Διάταγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῦξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς ἐκπαίδευσέως καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν ὑφ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθεῖσαν ἱεράν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Δεσφίνης, ὅπως εἰσαχθῆ ἔπι πενταετίαν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους, ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δ' ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου κλπ. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγεγραμμένα παρατηρήσεις.

Ὁ Ὑπουργός

Α. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν κάτωθι ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.



ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ", ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής



ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Α'. Η ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. *Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου.*—Ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ μόνου τοῦ λόγου Αὐτοῦ.

Καὶ πρῶτον εἶπε καὶ ἔγινε τὸ φῶς. Ἐπειτα εἶπε καὶ ἔγινε τὸ στερέωμα, τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν οὐρανόν. Ἐπειτα εἶπε καὶ ἐχωρίσθησαν τὰ ὕδατα ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς ὠκεανούς, τὰς θαλάσσας, τοὺς ποταμούς καὶ τὰς λίμνας, ἐπὶ δὲ τῆς γῆς ἐβλάστησαν χόρτα, καρποφόρα δένδρα καὶ διάφορα ἄλλα φυτά. Μετὰ ταῦτα εἶπε καὶ ἔγινεν ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη καὶ οἱ ἀναρίθμητοι ἀστέρες διὰ νὰ φωτίζωσι τὴν γῆν. Ἐπειτα εἶπε καὶ παρήχθησαν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης· καὶ μετὰ ταῦτα εἶπε καὶ παρήχθησαν τὰ διάφορα ζῶα καὶ τὰ ἕρπετά. Καὶ τελευταῖον, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ὅλα ἦσαν καλὰ, ἔλαβε χῶμα καὶ ἔπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Αὐτοῦ τὸν ἄνθρωπον, ἐμφυσήσας εἰς αὐτὸν ψυχὴν. Ὄνόμασε δὲ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον Ἀδὰμ καὶ ἔκαμε κύριον ὅλων τῶν κτισμάτων.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς εἶδε κατόπιν ὁ Θεός, ὅτι δὲν ἦτο καλὸν νὰ μένη μόνος τοῦ ὁ Ἀδὰμ, διὰ τοῦτο ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὕπνον καὶ λαβὼν μίαν ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ ἔπλασε τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὡς βοηθόν. Ὅταν ἐξύπνησεν ὁ Ἀδὰμ

καὶ εἶδε τὴν γυναῖκα, ὠνόμασεν αὐτὴν Εὐάν, καὶ χαίρων εἶπε· «τοῦτο εἶναι ὅσπουν ἐκ τῶν ὀσπῶν μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου».

Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἠύλόγησε τὸ πρῶτον ἀνθρώπινον ζευγος εἰπὼν «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε». Μετὰ ταῦτα δὲ τὴν ἑβδομῆν ἡμέραν κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὰ ἔργα του καὶ ἀνεπαύθη εὐλογήσας καὶ ἀγιάσας τὴν ἡμέραν ταύτην.

«Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησεν».

2. Ὁ παράδεισος, ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου.—Ὁ Θεός, ἀφοῦ ἔπλασε τοὺς πρῶτους ἀνθρώπους, ἔθεσεν αὐτοὺς ἐντὸς ὠραίου κήπου, καταφύτου ἀπὸ διάφορα δένδρα καὶ εὐώδη ἄνθη, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο παράδεισος. Εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ τρώωσιν ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς ὄλων τῶν δένδρων, ἐκτὸς τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διότι, ἂν φάγωσιν ἀπὸ αὐτόν, εἶπε, θὰ ἀποθάνωσιν.

Τοιοιουτρόπως ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐά ἔζων εὐτυχεῖς εἰς τὸν παράδεισον μέχρις ὅτου ὁ διάβολος φθονήσας τὴν εὐτυχίαν των, μετεβλήθη εἰς ὄφιν καὶ μεταβάς εἰς τὴν Εὐάν εἶπε· «Διὰ τὴν δὲν τρώγετε ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τούτου;» Ἡ Εὐά ἀπήντησε· «διότι, ἂν φάγωμεν, θὰ ἀποθάνωμεν· τοιοιουτρόπως διέταξεν ὁ Θεός.» Τότε ὁ διάβολος ἀπήντησε· «δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἂν φάγητε, ἀλλὰ τούναντίον θὰ γίνητε καὶ σεῖς ὅμοιοι μετὸν Θεόν.» Ἡ Εὐά πιστεύσασα εἰς τοὺς ψευδεῖς λόγους τοῦ διαβόλου καὶ λαβοῦσα ἓνα καρπὸν ἔφαγεν. Ἐπειτα δὲ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἄδὰμ, ὁ ὁποῖος κατὰ παρακίνησιν αὐτῆς ἔφαγε, καὶ τοιοιουτρόπως παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὅμως ἔφαγον ἀπὸ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, ἀμέσως ἐγυμνώθησαν καὶ ἐνετρέποντο ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ ἐκρύπτοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τότε ὁ Θεὸς εἶπεν· «Ἄδὰμ, Ἄδὰμ, ποῦ

είσαι ; » Ὁ Ἀδὰμ τρέμων ἀπεκρίθη· « ἤκουσα τὴν φωνὴν σου Κύριε, καὶ ἐφοβήθην· εἶμαι γυμνὸς καὶ ἐκρύβην ».

Ὁ Θεὸς τότε εἶπε· « Ποῖος σοῦ εἶπεν καὶ εἶσαι γυμνός ; » Ὁ δὲ Ἀδὰμ ἀπεκρίθη· « ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκας βοηθόν, αὐτὴ μοῦ ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ καὶ ἔφαγον ». Ἐπειτα ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὴν Εὐάν· « διατὶ παρέβης τὴν ἐντολήν ; ». Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀπεκρίθη· « ὁ ὄφις μὲ ἠπάτησεν ». Ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς τότε κατηράσθη αὐτοὺς καὶ εἶπεν εἰς μὲν τὸν Ἀδὰμ· « νὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου, ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἐκ τῆς ὁποίας ἔγινας »· εἰς δὲ τὴν Εὐάν· « ἐν λύπαις καὶ στεναγμοῖς νὰ γεννᾷς τὰ τέκνα σου καὶ νὰ εἶσαι ὑποτεταγμένη εἰς τὸν ἄνδρα σου »· εἰς δὲ τὸν ὄφιν· « ἐπειδὴ ἠπάτησας τὴν Εὐάν, νὰ εἶσαι κατηραμένος, νὰ σύρῃσαι μὲ τὴν κοιλίαν, νὰ τρώγῃς γῆν ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ὁ δὲ ἐκ τῆς γυναικὸς ἀπόγονος θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν σου ». Μετὰ ταῦτα ὁ Θεὸς ἐδίωξε τούτους ἐκ τοῦ Παραδείσου καὶ ἔθηκεν ἄγγελον μὲ φλογίνην ῥομφαίαν νὰ φυλάττῃ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ.

« Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος ».

3. Ὁ κατακλυσμός.—Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ πληθύνωνται, ἀλλὰ δυστυχῶς ἤρχισαν νὰ κάμνωσι καὶ κακίας καὶ νὰ λησμονῶσι τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ὑπέμενε, δώσας μάλιστα εἰς αὐτοὺς ὡς πολυεῦσπλαγχνος καὶ προθεσμίαν 120 ἐτῶν διὰ νὰ μετανοήσωσιν. Οὗτοι ὅμως ἐξηκολούθουν νὰ γίνωνται χειρότεροι. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ κατακλυσμοῦ. Μόνον εἰς ἕξ ὄλων τῶν ἀνθρώπων τότε ἦτο δίκαιος καὶ εὐσεβής, ὁ Νῶε. Ὁ Θεός, θέλων νὰ σώσῃ αὐτόν, τὸν διέταξε νὰ κατασκευάσῃ κιβωτὸν καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ μετὰ τῆς γυναικὸς του, τῶν τριῶν υἱῶν του, Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καὶ νὰ παραλάβῃ μαζί του τροφὰς καὶ ζεύγη ἀπὸ ὅλα τὰ ζῷα καὶ τὰ πετεινά. Ὅταν ὁ Νῶε ἔκα-

μεν ελα ταῦτα, τότε ἤρχισε νὰ βρέχη ῥαγδαιότατα 40 ἡμέρας καὶ νύκτας, ὥστε τὰ ὕδατα ἐσκέπασαν τὴν γῆν καὶ ὑπερέβησαν καὶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη 15 πῆχεις. Ὅλοι τότε οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἐπνίγησαν, καὶ ἡ κιβωτὸς ἐπέπλεε. Μετὰ 150 ἡμέρας τὰ ὕδατα ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσιν, ἡ δὲ κιβωτὸς ἐκάθησε μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Ἄραράτ.

Μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὁ Νῶε, διὰ νὰ βεβαιωθῆ^ῖ ἂν ὀλιγόστευσαν πολὺ τὰ ὕδατα, ἀπέστειλε τὸν κόρακα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπέστρεψε, διότι ἔμεινεν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ ἐτρέ-



φετο μὲ τὰς σάρκας τῶν θνησιμαίων. Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ δὲν εὔρε τόπον νὰ σταθῆ, ἐπέστρεψε. Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπέστειλε πάλιν αὐτήν, ἡ ὁποία ἐπέστρεψε, φέρουσα εἰς τὸ βάμφος τῆς κλάδον ἐλαίας, ὡς σημεῖον, ὅτι τὰ ὕδατα ὀλιγόστευσαν πολὺ. Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπέστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπέστρεψε. Τότε ὁ Νῶε ἐνόησεν ὅτι ἐξηράνθη ἡ γῆ καὶ ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ μετὰ τῆς οἰκογενείας του· ἐξῆγαγε δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῷα καὶ ἀμέσως προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, εὐχαριστήσας αὐτὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του.

Ὁ Θεὸς τότε ηὐλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι δὲν θὰ κάμῃ πλέον κατακλυσμὸν, ὡς σημεῖον δὲ τῆς ὑποσχέσεώς του ἔδωκε τὸ οὐράνιον τόξον.

«Οἱ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται, σωτηρία δὲ δικαίων παρὰ Κυρίου».

4. Ὁ πύργος τοῦ Βαβέλ.—Μετὰ τὸν κατακλυσμὸν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπληθύνθησαν πολὺ, ὠμίλουν δὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ἀφήσαντες τοὺς πέριξ τοῦ Ἀραράτ τόπους ἦλθον καὶ κατήκνησαν εἰς μίαν μεγάλην πεδιάδα, ἣ ὅποια ὠνομάζετο Μεσοποταμία. Ἐκεῖ ἀπεφάσισαν, πρὶν διασκορπισθῶσιν εἰς διάφορα μέρη, νὰ κτίσωσιν ἕνα πύργον ὑψηλόν, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάσῃ μέχρι οὐρανοῦ διὰ νὰ κάμωσι τὸ ὄνομά των γνωστόν. Ἀλλὰ, ὅταν ἤρχισαν νὰ κτίζωσι τὸν πύργον, ὁ Θεὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ αὐτοὺς διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν των ἐσύγχισε τὴν γλῶσσάν των καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐνόει ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἔνεκα τούτου ἀφήσαν τὸν πύργον ἀτελείωτον, ὁ ὅποιος ὠνομάσθη Βαβέλ (σύγχυσις γλωσσῶν) καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ ἀπετέλεσαν ἀπὸ τότε διαφόρους λαοὺς.

«Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει, ταπεινοὺς δὲ δίδωσι χάριν».

Β'. ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ

Πατριάρχαι ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ, διότι οὗτοι εἶχον λάβει τὴν ὑπόσχεσιν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἀυξήσῃ καὶ θὰ προστατεύσῃ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν.

α'. Ἀβραάμ.

5. Κληῖσις τοῦ Ἀβραάμ.—Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε, ἀφοῦ διεσκορπίσθησαν εἰς πολλὰ μέρη, ἐλησμόνησαν δυστυχῶς τὸν

ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἤρχισαν νὰ προσκυνῶσιν ὡς θεοὺς εἰδωλα. Εὐτυχῶς ὑπῆρχε καὶ εἰς δίκαιος καὶ εὐσεβὴς εἰς τὴν πόλιν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Ἀβραάμ.

Ὁ Θεός, θέλων ὅπως ὁ πιστὸς Ἀβραάμ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ διατηρῶσι τὴν ἀληθῆ ἠρησκείαν, εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου καὶ ἔλθε εἰς τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν θὰ σοῦ δείξω· ἐκεῖ θὰ ἀναδείξω ἀπὸ σοῦ ἔθνος μέγα καὶ διὰ σοῦ θέλουσιν εὐλογηθῆ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς».

Ὁ Ἀβραάμ, ἂν καὶ ἐλυπεῖτο, διότι ἀπεχωρίζετο τῶν συγγενῶν του, ὑπήκουσεν ἀμέσως καὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ ἀνεχώρησε μετὰ τῆς γυναικὸς του Σάρρας, τοῦ ἀνεψιοῦ του Λῶτ, τῶν δούλων του καὶ τῶν ποιμνίων του. Προχωρῶν δὲ ἔφθασεν εἰς μίαν εὐφορον καὶ ὠραίαν γῆν, Χαναὰν καλουμένην, ὅπου ὁ Θεὸς εἶπε πάλιν εἰς αὐτόν· «Τὴν γῆν ταύτην θὰ δώσω εἰς σὲ καὶ τοὺς ἀπογόνους σου κληρονομίαν». Ὁ Ἀβραάμ προσέφερε τότε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ κατόκησεν ἐκεῖ.

«Φθειρῶσιν ἦθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί».

6. Ἀβραάμ καὶ Λῶτ.—Ὁ Ἀβραάμ ἔζη ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ μετὰ τῶν συγγενῶν του καὶ τῶν οἰκειῶν καὶ ἀπέφευγε πᾶσαν ἀφορμὴν δυσαρρεσκείας. Οἱ ποιμένες ὅμως αὐτοῦ καὶ τοῦ Λῶτ ἐφιλονίκουν μεταξὺ των διὰ τὰς βοσκάς.

Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἀβραάμ, ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης, διὰ νὰ προλάβῃ σοβαρωτέρας φιλονικίας, ἐκάλεσε τὸν Λῶτ καὶ εἶπε· «Διὰ νὰ παύσωσιν αἱ φιλονικίαι μεταξὺ τῶν ποιμένων μας, καλὸν εἶναι νὰ χωρισθῶμεν. Διὰ τοῦτο νὰ ἐκλέξῃς τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἀρέσκει εἰς σὲ διὰ νὰ μένης». Τότε ὁ μὲν Λῶτ ἐξέλεξε τὴν ὠραίαν καὶ κατάφυτον πεδιάδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχον τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, ὁ δὲ Ἀβραάμ κατόκησε μετὰ τῆς γυναικὸς του εἰς Χεβρῶν τῆς Χαναάν.

«Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται».

7. Φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ.—Ὁ Ἀβραάμ, ἐνῶ ἐκάθητο

μίαν ἡμέραν ἔξωθεν τῆς θύρας τῆς σκηνῆς του, εἶδε τρεῖς ἀνθρώπους, ἐρχομένους πρὸς αὐτόν. Ἀμέσως τότε ἐσηκώθη καὶ ἐκάλεσε τούτους ὅπως μείνωσιν εἰς τὴν σκηνὴν του καὶ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον.

Οὗτοι ἐδέχθησαν τοῦτο καὶ ἐκάθησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου, ὅπου παρέθηκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀβραὰμ καὶ τράπεζαν διὰ νὰ φάγωσιν. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον, εἶπον οἱ ξένοι εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἡ Σάρρα θὰ γεννήσῃ υἷόν. Ἡ Σάρρα, ἡ ὁποία ἦτο ἐντὸς τῆς σκηνῆς, ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους ἐγέλασε, διότι ἐθεώρησε τοῦτο ἀδύνατον, καθόσον αὕτη ἦτο 90 ἐτῶν καὶ στεῖρα, ὁ δὲ Ἀβραὰμ 100. Τότε οἱ ξένοι εἶπον «διατί ἐγέλασας, Σάρρα; δὲν γνωρίζεις ὅτι ὄλα ὁ Θεὸς δύναται νὰ κάμῃ;» Ἐκ τῶν λόγων τούτων ἐνόησε τότε ὁ Ἀβραάμ, ὅτι οἱ ξένοι ἦσαν ἄγγελοι. Πράγματι δὲ μετὰ ἓν ἔτος ἡ Σάρρα ἐγέννησεν υἷόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Ἰσαάκ.

«Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε».

8. Καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων.—Οἱ κάτοικοι τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἦσαν ἀσεβεῖς ἄδικοι καὶ κακοί, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ αὐτούς.

Ἐνῶ μίαν ἡμέραν ὁ Λὼτ ἐκάθητο ἔξωθεν τῆς οἰκίας του, εἶδε δύο ξένους ἐρχομένους πρὸς τὴν πόλιν, τοὺς ὁποίους μεταβάς ὑπεδέχθη καὶ ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν, διὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ. Οἱ ἀσεβεῖς ὅμως Σοδομίται καὶ Γομορρίται μαθόντες τοῦτο μετέβησαν καὶ περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν τοῦ Λὼτ καὶ ἐζήτησαν νὰ κακοποιήσωσι τοὺς ξένους. Ὁ Λὼτ τότε παρεκάλεσε τοὺς Σοδομίτας καὶ Γομορρίτας νὰ ἀπέλθωσι τῆς οἰκίας, διότι οἱ ξένοι οὐδὲν κακὸν εἰς αὐτοὺς ἔκαμον. Οἱ Σοδομίται καὶ Γομορρίται ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἤκουσαν τὰς παρακλήσεις ταύτας τοῦ Λὼτ, ἀλλ' ὤρμησαν νὰ θραύσωσιν τὴν θύραν τῆς οἰκίας καὶ νὰ εἰσέλθωσι.

Τότε οἱ δύο ξένοι ἐτύφλωσαν τοὺς Σοδομίτας, εἰς δὲ τὸν Λὼτ εἶπον «Ἡμεῖς εἴμεθα ἄγγελοι καὶ ἀπεστάλημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ

νά καταστρέψωμεν τὴν πόλιν ταύτην· διὰ τοῦτο σὺ μετὰ τῆς οἰκογενείας σου νὰ ἀναχωρήσῃς αὔριον λίαν πρῶτῃ, χωρὶς νὰ στραφῇ κανεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω διὰ νὰ ἴδῃ, διότι θὰ τιμωρηθῇ αὐστηρῶς». Πράγματι δέ, μόλις τὴν πρῶτῃαν ἀνεχώρησεν ὁ Λῶτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, πῦρ καὶ θεῖον κατέπεσεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέστρεψε τὴν πόλιν καὶ μετέβαλεν αὐτὴν εἰς λίμνην, ἣ ὀποία



ὠνομάσθη Νεκρὰ Θάλασσα. Ἡ γυνὴ ὁμῶς τοῦ Λῶτ, ἐνῶ ἔφευγε, στρέψασα διὰ νὰ ἴδῃ τί συμβαίνει, μετεβλήθη εἰς στήλην ἄλατος.

«Φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλοῦς».

9. Θυσία τοῦ Ἰσαάκ.—Ὁ Θεὸς θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίσιν καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀβραάμ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἀβραάμ, λάβε τὸν μονογενῆ καὶ ἀγαπητόν σου υἱὸν καὶ φέρε αὐτόν εἰς τὸ ὄρος, εἰς τὸ ὅποιον θὰ σοῦ δείξω, καὶ ἐκεῖ θυσίασον αὐτόν εἰς ἐμέ».

Ὁ Ἀβραάμ εὐθύς, ὡς ἐσηκώθη τὴν πρῶτῃαν, ἔσχισε ξύλα διὰ τὴν θυσίαν, ἐφόρτωσε ταῦτα ἐπὶ ὄνου καὶ παραλαβὼν δύο

υπηρέτας καὶ τὸν υἱὸν του ἀνεχώρησε καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ὄρος μετὰ τρεῖς ἡμέρας. Μόλις δὲ ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας ἀφήκε τοὺς δύο ὑπηρέτας καὶ τὸν ὄνον ἐκεῖ, τὸν δὲ Ἰσαάκ, ἀφοῦ τὸν ἐφόρτωσε μὲ τὰ ξύλα, τὸν παρέλαβε καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. Ἐνῶ ὁμως ἀνέβαινον, ὁ Ἰσαάκ εἶπε· «Πάτερ μου, ἴδου τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ πρόβατον, τὸ ὁποῖον θὰ θυσιάσωμεν;». Τότε ὁ Ἀβραὰμ ἀπεκρίθη· «Ὁ Θεός, τέκνον μου, θὰ φροντίσῃ καὶ δι' αὐτό». Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν προσδιωρισμένον τόπον, ὁ Ἀβραὰμ ἔκαμε θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔθεσε τὰ ξύλα καὶ τὸ πῦρ. Ἐπειτα ἔδεσε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ Ἰσαάκ καὶ ἔθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ λαβῶν μάχαιραν ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ διὰ νὰ σφάξῃ τὸν υἱὸν του.

Τότε ἄγγελος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἶπεν· «Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, μὴ βάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδίον, μηδὲ νὰ βλάψῃς αὐτό, διότι ἐγνώρισεν ὁ Θεὸς ὅτι φοβεῖσαι αὐτὸν καὶ ὅτι δι' αὐτὸν δὲν ἐλυπήθῃς οὐδὲ τὸν ἀγαπητόν σου υἱόν». Τότε ὁ Ἀβραὰμ στραφείς εἶδε κριόν, τοῦ ὁποίου τὰ κέρατα ἦσαν περιτετυλιγμένα εἰς δένδρον. Τοῦτον λαβῶν ἐθυσίασεν ἀντιτοῦ υἱοῦ του.

Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἠυλόγησε τὸν Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος καταβάς ἐκ τοῦ ὄρους παρέλαβε τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὸν ὄνον καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του δοξολογῶν τὸν Θεόν.

«Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν».

β'. Ὁ Ἰσαάκ.

10. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.—Μετὰ ταῦτα ἡ Σάρρα ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἀβραὰμ γηράσας ἀπεφάσισε, πρὶν ἀποθάνῃ, νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του Ἰσαάκ. Ἠθέλησεν ὁμως νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν του γυναῖκα ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὴν Χαναάν, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ἀσεβεῖς. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸν πιστόν του ὑπηρέτην Ἐλιέζερ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ἐλιέ-

ζερ, νὰ μεταβῆς εἰς τὴν πατρίδα μου Χαρράν διὰ νὰ λάβῃς γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαάκ».

Ὁ Ἐλιέζερ, λαβὼν δέκα καμήλους μὲ πολλὰ πολύτιμα πράγματα, ἀνεχώρησε τὴν ἄλλην ἡμέραν καὶ ἔφθασεν εἰς ἓν φρέαρ ἔξω τῆς πόλεως Χαρράν, ὅπου ἤρχοντο τὰ κοράσια τῆς πόλεως καὶ ἐλάμβανον ὕδωρ. Ἐκεῖ σταθεὶς παρεκάλεσε τὸν Θεόν, ὅπως ἢ κόρη ἢ προωρισμένη διὰ τὸν Ἰσαάκ ἔλθῃ καὶ



δώσῃ εἰς αὐτὸν ὕδωρ καὶ ποτίσῃ τὰς καμήλους του. Ὁ Θεὸς ἤκουσε τὴν παράκλησιν τοῦ Ἐλιέζερ, καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον μετέβη εἰς τὸ φρέαρ ἢ Ῥεβέκκα, ἡ κόρη τοῦ Βαθουήλ, (υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ), ἡ ὅποια, ἀφοῦ ἐγέμισε τὴν ὑδρίαν τῆς ὕδατος, ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ. Τότε πλησιάσας αὐτὴν ὁ Ἐλιέζερ εἶπε· «Δός μοι σὲ παρακαλῶ, ὀλίγον ὕδωρ, διὰ νὰ πίνω». Ἐκείνη δὲ προθύμως ὄχι μόνον ἔδωκεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἐπότισε καὶ τὰς καμήλους του. Ὁ Ἐλιέζερ ἐννοήσας ἐκ τούτου, ὅτι αὕτη ἦτο προωρισμένη διὰ τὸν Ἰσαάκ, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν δῶρα καὶ τὴν ἠρώτησεν ἂν ὑπάρχη τόπος εἰς

τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς τῆς διὰ νὰ μείνῃ. Αὕτη δέ, ἀφοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι καὶ τόπος ὑπάρχει καὶ χόρτος πολὺς διὰ τὰς καμήλους, μετέβη εἰς τὴν πόλιν καὶ διηγήθη ὅλα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς. Τότε ὁ Λάβαν, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥεβέκκας, ἐλθὼν εἰς τὸ φρέαρ, ὠδήγησεν τὸν Ἐλιέζερ εἰς τὸν οἶκον διὰ νὰ τὸν φιλοξενήσωσιν. Ἄλλ' ὁ Ἐλιέζερ πρὸ τοῦ φαγητοῦ εἶπε τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἦλθε, καὶ τὴν προσευχὴν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμε πρὸς τὸν Θεόν.

Οἱ γονεῖς τῆς Ῥεβέκκας, ἅμα ἤκουσαν ταῦτα, εἶπον ὅτι τοῦτο εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀντισταθῶμεν. Ἐπειτα ἠρώτησαν καὶ τὴν Ῥεβέκκαν καὶ ἀφοῦ καὶ αὕτη ἐδέχθη νὰ λάβῃ σύζυγον τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἐλιέζερ ἐμοίρασε πρὸς ὅλους τὰ πολυτίμα δῶρα. Τὴν ἄλλην δὲ ἡμέραν ἡ Ῥεβέκκα, ἀφοῦ ἔλαβε τὰς εὐχὰς τῶν γονέων καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν τῆς, ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Ἐλιέζερ, διευθυνομένη εἰς τὴν Χαναάν.

Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Χαναάν, ὁ Ἰσαάκ τοὺς εἶδεν ἀπὸ μακρὰν καὶ ἐλθὼν εἰς προῦπάντησιν ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μητρὸς του καὶ τὴν ἐνυμφεύθη. Ὁ δὲ Ἀβραὰμ εὐλογήσας τοὺς νεονύμφους καὶ συμβουλεύσας αὐτοὺς πῶς νὰ ζήσωσιν ἀπέθανε μετ' ὀλίγον εἰς ἡλικίαν 175 ἐτῶν.

«Εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἶκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια».

γ'. Ὁ Ἰακώβ.

11. Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ.—Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη δὲν εἶχον ἀποκτήσει τέκνα· διὰ τοῦτο παρεκάλουν τὸν Θεόν, ἕπως τοῖς δώσῃ τέκνον. Ὁ Θεὸς ἤκουσε τὴν παράκλησίν των καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἐγέννησε δύο υἱοὺς διδύμους, ἐκ τῶν ὁποῖων ὁ μὲν πρῶτος ὠνομάσθη Ἡσαῦ, ὁ δὲ δεύτερος Ἰακώβ.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο δασύθριξ καὶ ἔγινε κυνηγός, ὁ δὲ Ἰακώβ ἦτο λεῖος καὶ ἔγινε ποιμὴν καὶ ἔμενεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

πλησίον τῆς μητρός του, ἢ ὅποια καὶ τὸν ἡγάπα περισσότερον.

Μίαν ἡμέραν ἐπιστρέψας ὁ Ἡσαῦ ἐκ τοῦ κυνηγίου καὶ εὐρών τὸν Ἰακώβ ἔχοντα μαγειρευμένας φακᾶς ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ πινάκιον φακῆς· ὁ Ἰακώβ τότε τῷ εἶπε· «σοῦ δίδω, ἐὰν μοῦ παραχωρήσης τὰ πρωτοτόνά σου». Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἡσαῦ ὠρίσθη ὅτι τὰ παραχωρεῖ, ὁ Ἰακώβ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν φακᾶς καὶ ἔλαβε τὰ πρωτοτόκια.

Ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε πολὺ, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ καὶ εἶπε· «τέκνον μου, ὕπαγε εἰς τὸ κυνήγιον καὶ ἐτοίμασόν μοι φαγητόν, ὅπως ἡξεύρεις, καὶ φέρε αὐτὸ νὰ φάγω, διὰ νὰ σὲ εὐλογῆσω πρὶν ἀποθάνω». Τοῦτο ἀκούσασα ἡ Ῥεβέκκα ἀπέστειλεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ καὶ ἔφερε δύο ἐρίφια, τὰ ὅποια ἐμαγείρευσεν. Ἐπειτα δὲ περιτυλίξασα τὰς χεῖρας καὶ τὸν τράχηλον τοῦ Ἰακώβ μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐριφίων, διὰ νὰ φαίνηται δασύθριξ, εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ φέρῃ τὰ φαγητὰ εἰς τὸν πατέρα του, διὰ νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν εὐλογίαν.

Τότε ἐλθὼν ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν πατέρα του εἶπε· «πάτερ, ἔφερον τὸ φαγητόν διὰ νὰ φάγῃς καὶ γὰ μὲ εὐλογήσῃς». Ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἠρώτησε· «Ποῖος εἶσαι, τέκνον μου;» Ὁ Ἰακώβ δὲ ἀπεκρίθη· «Ὁ Ἡσαῦ· ἕναμα καθὼς μὲ διέταξας». Τότε ὁ Ἰσαὰκ, ἐπειδὴ ἦτο τυφλὸς ἐκ τοῦ γήρατος, εἶπεν· «Ἐλθὲ πλησίον μου, τέκνον μου, διὰ νὰ σὲ ψηλαφήσω». Ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασεν, ἀφοῦ δὲ τὸν ἐψηλάφησεν, εἶπεν· «Ἡ μὲν φωνὴ εἶναι φωνὴ τοῦ Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες εἶναι χεῖρες τοῦ Ἡσαῦ». Ἐφάγεν ὁμοῦς κατόπιν καὶ ἠυλόγησε τὸν Ἰακώβ.

Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε καὶ ὁ Ἡσαῦ, ὁ ὁποῖος ἐλθὼν εἰς τὸν πατέρα του εἶπε· «Πάτερ, ἐλθὲ νὰ φάγῃς τὸ φαγητόν, διὰ νὰ μὲ εὐλογήσῃς». Ὁ Ἰσαὰκ ἀκούσας ταῦτα ἠπόρησε καὶ εἶπε· «ποῖος εἶσαι, τέκνον μου;» Ὁ δὲ Ἡσαῦ ἀπεκρίθη· «εἰμαι ὁ Ἡσαῦ». Τότε ὁ Ἰσαὰκ εἶπε· «ποῖος ἦτο ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἠυλόγησα;» Ὁ Ἡσαῦ ἀκούσας ταῦτα ἐνόησεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του Ἰακώβ δι' ἀπάτης ἔλαβε τὴν εὐλογίαν, καὶ ἤρχισε

νά παραπονῆται κατ' αὐτοῦ καὶ νά ἀπειλῆ αὐτόν, ὅτι θά τὸν φρονέουσι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των.

« Ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε τὴν ἀλήθειαν ».

12. Φυγὴ καὶ ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ.— Ὁ Ἰακώβ φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του ἀνεχώρησε, διὰ νά μεταβῆ εἰς Χαρράν, εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς του Λάβαν, κατὰ συμβουλήν τῶν γονέων του. Καθ' ὁδὸν ὅμως νυκτωθεὶς ἔθεσεν ὡς προσκεφάλαιον λίθον καὶ ἐκοιμήθη. Κοιμώμενος δὲ εἶδε μίαν κλίμακα τῆς ὁποίας τὸ ἓν ἄκρον ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ δὲ ἄλλο ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐπ' αὐτῆς οἱ ἄγγελοι ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον. Ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς εἶδε τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Μὴ φοβοῦ. Τὴν γῆν ταύτην θά δώσω εἰς σέ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου κληρονομίαν. Θά σέ διαφυλάττω ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς καὶ διὰ σοῦ θά εὐλογηθῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ».

Ἐξυπνήσας ὁ Ἰακώβ ἐθαύμασε διὰ τὸ ὄνειρον καὶ εἶπεν « Ὁ τόπος οὗτος εἶναι οἶκος Θεοῦ καὶ αὕτη εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ ». Λαβὼν δὲ τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον εἶχε προσκεφάλαιον, ἔστησεν αὐτὸν καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι ἂν ὁ Θεὸς ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του, θά κτίσῃ ἐκεῖ οἶκον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα προχωρήσας ἔφθασεν εἰς τι φρέαρ, τὸ ὁποῖον ἦτο ἔξω τῆς πόλεως Χαρράν, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οἱ κάτοικοι ἐπότιζον τὰ ποίμνια των. Ἐνῶ δὲ ἠρώτα ποιμένας τινάς, εὕρισκομένους ἐκεῖ, περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Λάβαν, ἦλθεν ἡ Ραχήλ, ἡ κόρη τοῦ Λάβαν, διὰ νά ποτίσῃ τὰ πρόβατα τοῦ πατρός της. Ταύτην ἐβόηθησεν ὁ Ἰακώβ νά ποτίσῃ τὰ πρόβατα, ἀποκυλίσας ἐκ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος τὸν λίθον. Ἡ Ραχήλ, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι οὗτος ἦτο υἱὸς τῆς Ρεβέκκας, ἔτρεξε καὶ εἶπε τοῦτο εἰς τὸν πατέρα της, ὁ ὁποῖος ὑπεδέχθη τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς του καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἀφοῦ παρήλθεν ἀρκετὸς χρόνος, ὁ Ἰακώβ συνεφώνησε με

τὸν θεῖόν του Λάβαν, ὅπως ὑπερετήση αὐτὸν 7 ἔτη καὶ λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν Ῥαχήλ. Ἄλλ' ὅταν παρῆλθον τὰ ἔτη, ὁ Λάβαν, ἀπατήσας τὸν Ἰακώβ, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν Δείαν τὴν μεγαλύτεραν κόρην του. Διὰ τοῦτο παρεπονέθη ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν Λάβαν, ἀλλ' οὗτος εἶπεν ὅτι συνήθεια εἶναι νὰ ὑπανδρεύονται πρῶτον αἱ μεγαλύτεραι, καὶ ὅτι, ἂν θέλῃ νὰ νυμφευθῇ καὶ τὴν Ῥαχήλ, νὰ ὑπηρετήσῃ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη. Τοῦτο ἐδέχθη ὁ Ἰακώβ καὶ ὑπηρετήσας ἄλλα 7 ἔτη ἐνυμφεύθη καὶ τὴν Ῥαχήλ. Ἄφου δὲ ἀπέκτησε πολλὰ πλοῦτη καὶ ποίμνια, ἀπεφάσισε μετὰ 20 ἔτη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, διὰ τοῦτο παρεκάλεσε τὸν Θεόν, ὅπως τὸν προστατεύσῃ καὶ ἀπέστειλῃ εἰς τὸν ἀδελφόν του πολλὰ δῶρα. Τὴν νύκτα φανερωθεὶς ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκε θάρρος καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ὠνόμασεν Ἰσραήλ, ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλίται. Μετὰ τοῦτο εὐχαριστήσας ὁ Ἰακώβ τὸν Θεὸν προεχώρησεν, ὅτε συνηντήθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ, ὁ ὁποῖος ἦρχετο εἰς προὔπαντησίν του. Τότε ὁ Ἰακώβ προσεκύνησεν τὸν Ἡσαῦ, οὗτος δὲ ἐνηγκαλίσθη καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔκλαυσαν καὶ οἱ δύο ἐκ τῆς χαρᾶς.

Ὁ Ἰακώβ ἀποχωρισθεὶς μετ' ὀλίγον τοῦ ἀδελφοῦ του μετέβη εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶδε καθ' ὕπνον τὴν κλίμακα, καὶ κατασκευάσας θυσιαστήριον προσέφερῃ εἰς τὸν Θεὸν θυσίας, καθὼς εἶχεν ὑποσχεθῆ. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, ὅπου κατεφίλησε τὰς χεῖρας τοῦ πατρὸς του καὶ ἔζησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ. Μετὰ τινὰ δὲ ἔτη ἀπέθανεν ὁ Ἰσαὰκ εἰς ἡλικίαν 180 ἐτῶν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τῶν δύο υἱῶν του μετὰ μεγάλων τιμῶν.

« Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρῳ μὴ ποιήσης. »

δ'. Τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ.

13. Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.—Ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε δώδεκα υἱούς, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο Ρουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰού-

δας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλών, Νεφθαλείμ, Γάδ, Ἀσήρ, Δάν, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Ἐκ τούτων ἠγάπα περισσότερον τὸν Ἰωσήφ, τὸν ὁποῖον καὶ ἐνέδυε μὲ διάφορα ὠραῖα ἐνδύματα, διότι ἦτο ὁ καλύτερος καὶ φρονιμώτερος ὄλων.

Ἔνεκα τούτου οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐφθόνουν αὐτόν, καὶ ἰδίως ἤρχισαν νὰ τὸν φθονῶσι περισσότερον, ἀφ' ὅτου ὁ Ἰωσήφ



εἶδε δύο ὄνειρα, τὰ ὁποῖα ἐξήγγησεν οὗτος, ὅτι αὐτοὶ καὶ οἱ γονεῖς του θὰ τὸν προσκυνήσωσι. Τὸ ἐν ὄνειρον ἦτο, ὅτι τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του, ὅταν ἔδενον αὐτά, ἔπεσαν πρὸ τοῦ δεματίου τοῦ Ἰωσήφ, τὸ δὲ ἄλλο ὅτι ὁ Ἥλιος ἢ Σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν αὐτόν.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ διὰ νὰ ἴδῃ τί γίνονται οἱ ἀδελφοὶ του, ρί ὁποῖοι ἔβοσκον τὰ πρόβατα. Οὗτοι, μόλις τὸν εἶδον, εἶπον· «Ἴδου ἔρχεται ὁ ἐξηγῶν τὰ ὄνειρα· τῶρα ἄς φονεύσωμεν αὐτόν». Ὁ Ῥουβὴν ὅμως εἶπεν· «ὄχι, νὰ μὴ φονεύσωμεν τὸν ἀδελφόν μας, ἀλλὰ νὰ τὸν ρίψωμεν ἐντὸς λάκκου καὶ ἐκεῖ ἄς ἀποθάνῃ». Εἶπε δὲ ταῦτα ὁ Ῥουβὴν, διότι εἶχε

σκοπόν νὰ ἐκβάλῃ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν λάκκον καὶ νὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὸν πατέρα του. Τοῦτο παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ μόλις ἐπλησίασεν ὁ Ἰωσήφ συνέλαβον αὐτόν, τὸν ἐξέδυσαν τὸ ὠραῖον φόρεμα, τὸν ἔρριψαν εἰς λάκκον καὶ ἔπειτα ἐκάθησαν νὰ φάγωσιν.

Ὁ Ῥουβὴν ὅμως δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸ φαγητόν, ἀλλ' ἀπεμακρύνθη καὶ ἐσκέπτετο πῶς νὰ σώσῃ τὸν Ἰωσήφ· τότε κατὰ τύχην διήρχοντο ἀπ' ἐκεῖ Ἰσμαηλίται ἔμποροι, μεταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον, εἰς τοὺς ὁποίους κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἰούδα ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ ἀντὶ ὀλίγων χρημάτων. Τὸ δὲ φόρεμα σχίσαντες καὶ βάψαντες μὲ αἷμα ἐριφίου, ἀπέστειλαν εἰς τὸν πατέρα των, παραγγείλαντες ὅτι εὔρον τοῦτο ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὁ Ἰακώβ ἰδὼν τὸ φόρεμα ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐνόμισεν ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ καὶ ἦτο ἀπαρηγόρητος.

«Ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος εἶναι».

14. Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ.—Οἱ ἔμποροι μεταβά-
ντες εἰς τὴν Αἴγυπτον μετεπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν Πετεφρῆν, ὁ ὁποῖος ἦτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Πετεφρῆς ἠγάπησε τόσον τὸν Ἰωσήφ διὰ τὴν καλὴν του διαγωγὴν, ὥστε διώρισεν αὐτὸν οἰκονόμον ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἡ κακὴ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ κατηγόρησε τὸν Ἰωσήφ, ὡς ἄπιστον, εἰς τὸν ἄνδρα της. Οὗτος δέ, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, ἐπίστευσε καὶ διέταξε καὶ ἔθεσαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὰς φυλακάς. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φυλακῇ εὐρισκόμενος ὁ Ἰωσήφ ἠγαπήθη διὰ τὴν καλὴν του διαγωγὴν τόσον ἀπὸ τὸν ἐπιστάτην, ὥστε οὗτος ἔκαμεν αὐτὸν φύλακα τῶν ἄλλων.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰωσήφ εἶδε τὸν ἀρχιοινοχόον καὶ τὸν ἀρχι-
σιτοποιὸν τοῦ βασιλέως, οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ φυλακῇ,
πολὺ τεταραγμένους. Ἐρωτήσας δὲ αὐτοὺς διὰ τὴν αἰτίαν,
ἔμαθεν ὅτι εἶχον ἰδεῖ δύο ὄνειρα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ
ἐξηγήσωσιν. Ὁ Ἰωσήφ τότε εἶπε· «Τὰ ὄνειρα μόνον ὁ πάνσο-

φος Θεός δύναται νὰ ἐξηγήσῃ· οὐχ ἦττον ὅμως εἶπατε εἰς ἐμὲ ταῦτα καὶ ἴσως διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ τὰ ἐξηγήσω». Τότε ὁ μὲν ἀρχιαινοχόος εἶπεν· «Εἶδον τρία κλήματα μὲ ὠρίμους σταφυλάς, τὰς ὁποίας, ἀφοῦ ἔκοψα, ἔθλιψα εἰς τὸ ποτήριον καὶ ἔδωκα εἰς τὸν Βασιλέα». Ὁ δὲ ἀρχιαινοχόος εἶπεν· «Εἶδον ὅτι ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου τρία κάνιστρα, ἐντὸς δὲ τοῦ ἐπάνω τῶν ἄλλων ὑπῆρχον διάφορα ζυμαρικά διὰ τὸν Βασιλέα, τὰ δὲ πετεινὰ κατέτρωγον αὐτά».

Εὐθύς ὁ Ἰωσήφ εἶπεν εἰς μὲν τὸν ἀρχιαινοχόον, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐξέλθῃ τῶν φυλακῶν καὶ θὰ λάβῃ τὴν προτέραν του θέσιν, ὅτε τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐνθυμηθῇ καὶ αὐτόν, εἰς δὲ τὸν ἀρχιαινοχόον εἶπεν, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ κρεμασθῇ καὶ τὰ ὄρνεα θὰ καταφάγῃ τὸ σῶμά του. Καὶ πράγματι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξεπληρώθησαν τὰ ὄνειρα, καθὼς ἐξήγησεν αὐτὰ ὁ Ἰωσήφ, ἀλλ' ὁ ἀρχιαινοχόος ἐλησμόνησεν αὐτόν.

«Υποστηρίζει τοὺς δικαίους ὁ Κύριος».

15. Δόξα τοῦ Ἰωσήφ.—Μετὰ δύο ἔτη ὁ Φαραὼ εἶδε δύο ὄνειρα, τὰ ἐξῆς· Τῷ ἐφάνη, ὅτι ἴστατο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ποταμοῦ καὶ εἶδεν ὅτι ἀνέβησαν ἐξ αὐτοῦ ἑπτὰ παχεῖαι βόες, ἔπειτα δὲ ἄλλαι ἑπτὰ ἰσχναί, αἱ ὁποῖαι κατέφαγον τὰς παχεῖας. Ὁ Φαραὼ ἐξυπνήσας τεταραγμένος ἐκοιμήθη πάλιν, ὅτε εἶδε τὸ ἄλλο ὄνειρον· ὅτι ἐβλάστησαν ἀπὸ μίαν ρίζαν ἑπτὰ στάχυες καλοὶ καὶ ἔπειτα πλησίον αὐτῶν ἄλλοι ἑπτὰ στάχυες ξηροὶ καὶ λεπτοί, οἱ ὁποῖοι κατέπνιξαν τοὺς καλοὺς. Ὁ Φαραὼ ἐξυπνήσας καὶ πάλιν τεταραγμένος προσεκάλεσεν ἀμέσως ὄλους τοὺς σοφοὺς καὶ ὄνειροκρίτας, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρα. Τότε ὁ ἀρχιαινοχόος ἐνεθυμήθη τὸν Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος προσκληθεὶς ἐξήγησεν αὐτὰ καὶ εἶπε· «Βασιλεῦ, αἱ ἑπτὰ παχεῖαι βόες καὶ οἱ ἑπτὰ καλοὶ στάχυες σημαίνουν εἰς ἑπτὰ ἔτη μεγάλης εὐφορίας· αἱ δὲ ἑπτὰ ἰσχναὶ βόες καὶ οἱ ἑπτὰ ξηροὶ στάχυες σημαίνουν εἰς ἑπτὰ ἔτη μεγάλης ἀφορίας. Διὰ τοῦτο, Βασιλεῦ, φρόντισον νὰ διορίσῃς ἄν-

θρωπον φρόνιμον και ἐργατικόν, διὰ νὰ συνάξῃ τοὺς περισσεύοντας καρποὺς κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, διὰ νὰ ἔχητε κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας».

Ὁ Φαραὼ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῶν ὀνείρων διώρισε τὸν Ἰωσήφ ἐπιστάτην και ἔκαμεν αὐτὸν δεύτερον ἄρχοντα ὅλης τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἰωσήφ κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας συνήθροισε τοὺς περισσεύσαντας καρποὺς εἰς τὰς ἀποθήκας· ὅταν δὲ ἦλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας, ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας και ἤρχισε νὰ δίδῃ τὸν ἀναγκαῖον σίτον εἰς ἕκαστον πρὸς συντήρησίν του.

«Κύριος πτωχίζει και πλουτίζει, ταπεινοὶ και ἄνυψοι».

16. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ.— Ἡ πείνα ἐξηπλώθη ὄχι μόνον εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ και εἰς τὴν Χαναάν. Ἐκεῖ κατῴκει ὁ Ἰακώβ, ὁ ὁποῖος μαθὼν ὅτι πωλεῖται σίτος εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέστειλε τοὺς υἱοὺς του, ἐκτὸς τοῦ Βενιαμίν, διὰ νὰ ἀγοράσωσιν. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, φθάσαντες εἰς Αἴγυπτον, μετέβησαν και προσεκύνησαν αὐτὸν, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσιν, ἐνῶ οὗτος τοὺς ἐγνώρισεν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐφανέρωσε. Τότε ὁ Ἰωσήφ κατηγόρησεν αὐτοὺς ὡς κατασκόπους, ἀλλ' οὗτοι ἠρνήθησαν τοῦτο, εἰπόντες ὅτι ἦσαν δώδεκα ἀδελφοί, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν μικρότερος ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὁ δὲ ἄλλος δὲν ζῆ πλέον. Εἶπον δὲ τότε μεταξύ των Ἑβραϊστί· «Δικαίως πάσχομεν, διότι ἐκάμομεν κακὸν εἰς τὸν ἀδελφόν μας», νομίζοντες ὅτι οὐδεὶς τοὺς ἐννοεῖ. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως ἐνόησεν αὐτοὺς και συγκινηθεὶς ἀπεμακρύνθη και ἔκλαυσεν.

Ὁ Ἰωσήφ διέταξεν ἔπειτα τὸν οἰκονόμον νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους των σίτου και νὰ θέσῃ ἐντὸς τὰ χρήματά των κρυφίως, ἐκράτησε δὲ τὸν Συμεών, διὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ φέρωσι κατόπιν τὸν Βενιαμίν. Ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν Χαναάν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, εὔρον τὰ χρήματα και διηγήθησαν τὰ συμβάντα εἰς τὸν πατέρα των, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ κλαίῃ φοβούμενος μὴ χαθῆ και ὁ Βενιαμίν. Ὅταν ὅμως ἐτελείωσεν ὁ σίτος, ὁ

Ἰακώβ ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς πείνης καὶ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰούδα, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Βενιαμὶν σῆφον, ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὰ εὐρεθέντα χρήματα εἰς τοὺς υἱοὺς του.

Ὅταν οὗτοι ἔφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Ἰωσήφ, διὰ νὰ δώσωσι τὰ χρήματα. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως δὲν ἐδέχθη τὰ χρήματα, ἀλλ' ἠρώτησεν αὐτοὺς περὶ τῆς υγείας τοῦ πατρός των. Ὅταν δὲ εἶδε τὸν Βενιαμὶν εἶπεν· «Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογήσῃ, τέκνον μου» καὶ συγκινηθεὶς ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσεν. Ἐπειτα ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὴν τράπεζαν καθίσας αὐτοὺς καθ' ἡλικίαν, διὰ τὸ ὁποῖον ἠπόρουσαν, εἰς δὲ τὸν Βενιαμὶν ἔδωκε πενταπλασίαν μερίδα.

17 Ὁ Ἰωσήφ φανεροῦται εἰς τοὺς ἀδελφούς του.
Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωσήφ διέταξε τὸν οἰκονόμον νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους σίτου καὶ νὰ θέσῃ πάλιν τὰ χρήματα, εἰς δὲ τὸν



σάκκον τοῦ Βενιαμὶν νὰ θέσῃ τὸ ἀργυροῦν ποτήριόν του. Τὴν πρώτην δὲ τῆς ἄλλης ἡμέρας ἀνεχώρησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθον τῆς πόλεως, ἔτρεξεν ὁ οἰκονόμος συν-

έλαβεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, ὅτι ἔκλεψαν τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ κυρίου του. Οὗτοι ἀκούσαντες τοῦτο ἐταράχθησαν καὶ εἶπον, ὅτι «εἰς ὅποιον εὐρέθη τὸ ποτήριον νὰ θανατωθῆ, οἱ δὲ ἄλλοι νὰ γίνωσι δούλοι». Ὅταν ὁμοῦς ἐγένεν ἔρευνα, εὐρέθη τὸ ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν· διὰ τοῦτο ἐλυπήθησαν πολὺ καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅλοι εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ Ἰωσήφ τότε ἐπέπληξεν αὐτοὺς πολὺ· οὗτοι δὲ μὴ ἔχοντες τί νὰ δικαιολογηθῶσιν εἶπον· «Κύριε, ἰδοὺ ὅλοι εἴμεθα δούλοι σου». Ἄλλ' ὁ Ἰωσήφ εἶπεν· «Ὁχι· μόνον ὁ κλέπτης θὰ μείνη, οἱ δὲ ἄλλοι νὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὸν πατέρα σας».

Τότε ὁ Ἰούδας εἶπε· «Κύριε, ἐγὼ μένω δούλος· τὸν Βενιαμίν ὁμοῦς νὰ ἀφήσῃς νὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ἄλλως θὰ ἀποθάνῃ ὁ γέρον πατήρ μας ἀπὸ τὴν λύπην του». Ὁ Ἰωσήφ συγκινηθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ κρατηθῆ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἐξέλθωσι καὶ κλαίων εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ· μὴ φοβεῖσθε· σὰς συγχωρῶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μου· Ἐπιστρέψατε εἰς τὸν πατέρα μας, εἶπατε εἰς αὐτὸν ὅτι ζῶ καὶ παραλάβετε αὐτὸν καὶ τὰς οἰκογενείας σας καὶ ἔλθετε ὅλοι ἐδῶ, διότι ἡ πείνα θὰ διαρκέσῃ ἀκόμῃ». Ἐπειτα ἐφίλησε τὸν Βενιαμίν καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτούς πολλὰ δῶρα. Ὁ Φαραώ, μαθὼν τοῦτο ἀπέστειλε καὶ οὗτος πολὺτιμα δῶρα καὶ ἀμάξας, προσκαλῶν τὸν Ἰακώβ νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

«Ἔμεις ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά».

18. Ἰακώβ ἐν Αἰγύπτῳ.—Ὁ Ἰακώβ, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι ὁ ἠγαπημένος του Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶδε τὰ πλοῦσια δῶρα καὶ τὰς ἀμάξας, ἀνεχώρησε μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ τῶν ἐγγόνων εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ἐξέλθει εἰς προῦπάντησιν καὶ μόλις εἶδε τὸν πατέρα του, ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν· τότε καὶ ὁ Ἰακώβ κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «Τώρα θὰ ἀποθάνω εὐχαριστημένος, διότι σὲ εἶδον ζῶντα».

Ἐπειτα ὁ Ἰωσήφ παρουσίασε τὸν πατέρα του εἰς τὸν Φαραώ, ὁ ὁποῖος παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὴν εὐφορωτάτην γῆν Γεσέν, διὰ νὰ κατοικήσῃ μετὰ τῶν οἰκείων του.

Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἐν Αἰγύπτῳ 17 ἔτη· ὅταν δὲ ἐνόησε τὸ τέλος του, ἐκάλεσε τοὺς υἱοὺς του καὶ ἠλόγησεν ἰδιαιτέρως ἕκαστον καθὼς καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰωσήφ· εἰς δὲ τὸν Ἰούδαν εἶπεν, «ὅτι δὲν θὰ λείψῃ ἄρχων ἐκ τῶν ἀπογόνων του, ἕως οὗτου ἔλθῃ ὁ περιμενόμενος Σωτήρ». Ἐπειτα δὲ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν θάψωσιν εἰς τὴν Χαναάν. Ταῦτα εἰπὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 147 ἐτῶν καὶ ἐτάφη κατὰ τὴν παραγγελίαν του. Μετὰ ταῦτα καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν, ἀφοῦ ὥρκισε τοὺς ἀδελφοὺς του νὰ μεταφέρωσι τὰ ὀστά του εἰς τὴν Χαναάν, ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς αὐτήν, καὶ νὰ τὰ θάψωσι πλησίον τοῦ πατρὸς του.

«Φυλάσσει Κύριος τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν».

Γ'. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΩ·Υ·ΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΝΑΥΗ.

19. Ἡ γέννησις τοῦ Μωϋσέως.— Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ ἀπέθανε καὶ ὁ Φαραώ, ὁ ὁποῖος ἐπροστάτευε τοὺς Ἰσραηλίτας (ὀνομασθέντας οὕτως ἐκ τοῦ ὀνόματος Ἰσραήλ), καὶ ἐγένετο ἄλλος Φαραώ. Οὗτος φοβούμενος αὐτούς, ἐπειδὴ ἐπληθύνοντο, διέταξε νὰ κάμνωσι διαφόρους βαρείας ἀγγαρείας, διὰ νὰ ἀποθνήσκωσιν ἐκ τῶν κόπων. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ μὲ τὰς ἀγγαρείας οἱ Ἰσραηλίται ἐξηκολούθουν νὰ πληθύνωνται, διὰ τοῦτο κατόπιν διέταξεν ὅπως τὰ γεννώμενα ἄρρενα τέκνα ῥίπτωσιν εἰς τὸν Νεῖλον ποταμόν.

Γυνή τις τότε Ἰσραηλίτις ἐγέννησε τέκνον ἄρρεν πολὺ ὠραῖον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀπέκρυψεν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν

ἠδύνατο περισσότερο νὰ τὸ ἀποκρύψῃ, διὰ τοῦτο ἔθεσε τὸ τέκνον της ἐντὸς κοφίνου πλεκτοῦ, ἠλειμμένου μὲ πίσσαν, καὶ ἀφῆκε πλησίον τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ· διέταξε δὲ τὴν θυγατέρα της νὰ μείνῃ πλησίον τῆς ὄχθης διὰ νὰ ἴδῃ τί θὰ συμβῇ.

Μετ' ὀλίγον, μεταβάσα εἰς τὸν ποταμὸν ἡ κόρη τοῦ Φαραῶ διὰ νὰ λουσθῇ, εἶδε τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον λυπηθεῖσα παρέλαβε. Τότε παρουσιάσθη ἡ ἀδελφῆ τοῦ παιδίου καὶ εἶπεν εἰς



τὴν βασιλόπαιδα : «Θέλεις τροφὸν διὰ νὰ τὸ θηλάσῃ ; ». Ἐφοῦ ἡ βασιλόπαις ἐδέχθη τοῦτο, ἔτρεξεν ἡ κόρη καὶ ἔφερε τὴν μητέρα της, ἡ ὁποία παραλαβοῦσα τὸ τέκνον της ἐθηλάζεν αὐτό.

Ὅταν δὲ ἐμεγάλωσε τὸ παιδίον, παρέλαθεν αὐτὸ ἡ κόρη τοῦ Φαραῶ, τὸ υἱοθέτησε καὶ τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆν, διότι ἐσώθη ἐκ τοῦ ὕδατος.

20. Φυγὴ τοῦ Μωϋσέως.— Ὁ Μωϋσῆς ἀνετράφη ἐν τοῖς ἀνακτόροις βασιλικῶς καὶ ἔμαθε τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας τῶν Αἰγυπτίων. Ὅταν δὲ ἐγίνεν ἀνὴρ καὶ ἔμαθεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης, ἐλυπεῖτο διὰ τὰ βάρβαρα, τὰ ὁποῖα ὑπέφερον

οί ὁμόφυλοί του. Μίαν ἡμέραν δὲ ἰδὼν Αἰγύπτιον, δέροντα Ἰσραηλίτην, ἐφόνευσε τὸν Αἰγύπτιον. Ἄλλ' ἔπειτα, φοβηθεὶς μήπως τιμωρηθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀνεχώρησε καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν Σεπφώραν, τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰθοὸρ, καὶ διέμεινεν ἐκεῖ, βόσκων τὰ ποίμνια τοῦ πενθεροῦ του.

Μίαν ἡμέραν, ὅταν ἔβοσκε τὰ πρόβατα εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, εἶδε βάτον καταφλεγομένην καὶ μὴ καιομένην καὶ ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν· «Μωϋσῆ, μὴ πλησιάσης, διότι ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἱερός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. Εἶδον τὰ βασάνα τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ λαοῦ μου καὶ θέλω νὰ ἐλευθερώσω αὐτόν. Διὰ τοῦτο νὰ μεταβῆς καὶ νὰ διατάξῃς ἐξ ὀνόματός μου τὸν Φαραὼ νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου».

Ὁ Μωϋσῆς προσεπάθησε νὰ ἀποφύγῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, προφασισθεὶς ὅτι ἦτο βραδύγλωσσος. Ἄλλ' ὁ Θεὸς τὸν διεβεβαίωσεν ὅτι θὰ εἶναι πάντοτε μαζί του, τὸν διέταξε δὲ νὰ λάβῃ ὡς βοήθον καὶ τὸν ἀδελφόν του Ἄαρών, ὁ ὁποῖος ἦτο εὐγλωττος. Ὁ Μωϋσῆς τότε, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀφῆκε τὴν ἔρημον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μαδιάμ, ὁπόθεν παραλαβὼν τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του ἐκίνησε μεταβαίνων εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν δὲ εὔρε καὶ τὸν ἀδελφόν του Ἄαρών, πρὸς τὸν ὁποῖον διηγήθη τὰ συμβάντα.

«Εὐλόγημένος ὁ ἄνθρωπος, ὃς πέποιθεν ἐπὶ Κύριον».

20. Ἡ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἔξοδος.— Ὅταν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἄαρών ἐφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Φαραὼ καὶ εἶπον, ὅτι ὁ Θεὸς διατάσσει αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀπέλθωσιν. Ἄλλ' ὁ Φαραὼ ὕβρισε καὶ τὸν Θεὸν καὶ αὐτούς, εἰς δὲ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπέβαλε περισσοτέρας ἀγγαραίας. Τότε ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς ἐτιμώρησε τοὺς Αἰγυπτίους διὰ τοῦ Μωϋσέως μὲ δέκα μεγάλας συμφοράς, αἱ ὁποῖαι

ἔγιναν ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης καὶ αἱ ὁποῖαι ὠνομάσθησαν πληγαὶ τοῦ Φαραῶ.

Ἦσαν δὲ αἱ ἐξῆς: 1) τὸ ὕδωρ τοῦ Νείλου μεταβλήθη εἰς αἷμα· 2) Πλῆθος βατράχων ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἠνώχλει τοὺς Αἴγυπτίους· 3) Πλῆθος σκνιπῶν ἐπῆλθε, τὸ ὅποιον προσέβαλε τοὺς ἀνθρώπους· 4) Πλῆθος κυνομυῶν καὶ ἄλλων διαφόρων ζωῶν ἐγέμισαν τὰς οἰκίας καὶ ἐδασάνιζον τοὺς Αἴγυπτίους· 5) Νόσος καταστρεπτικὴ προσέβαλε τὰ ζῶα· 6) Οἱ ἄνθρωποι ἔπχθον ἀπὸ πολλὰς πληγὰς εἰς τὰ σώματά των· 7) Χάλαζα μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν ἔπεσε καὶ ἐφόνευσεν ἀνθρώπους καὶ κτήνη· 8) Πλῆθος ἀκρίδων ἀνεφάνη καὶ κατέστρεψε τὰ πάντα· 9) Σκότος βαθὺ ἐκάλυψεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὴν Αἴγυπτον καὶ 10) Θάνατος παντὸς πρωτοτόκου ἐν Αἴγυπτῳ ὑπ' ἀγγέλου ἐν μέσῳ τῆς νυκτός.

Πρὶν ὅμως ἐπέλθῃ ἡ τελευταία πληγὴ, ὁ Μωϋσῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, εἶπεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ σφάξωσιν ἀνὰ ἓν πρόβατον ἡλικίας ἐνὸς ἔτους, νὰ ψήσωσιν αὐτὸ καὶ νὰ τὸ φάγωσιν ὀλόκληρον μὲ ἄζυμον ἄρτον, χωρὶς νὰ συντρίψωσι τὰ ὀστά αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ παρήγγειλε νὰ ἀλείψωσι διὰ τοῦ αἵματος τῶν προβάτων τὴν φλιάν καὶ τοὺς παραστάτας τῶν οἰκιῶν των, διὰ νὰ γνωρίζῃ καὶ μὴ εἰσέλθῃ ὁ ἄγγελος, καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν. Ὅταν λοιπὸν ἐπῆλθεν ἡ δεκάτη πληγὴ, ὁπότε θρῆνοι καὶ ὄδυρμοὶ τῶν Αἴγυπτίων ἠκούοντο, ὁ Φαραῶ τρέμων ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· «Ἐξέλθετε τάχιστα ἐκ τῆς χώρας μου σεῖς καὶ ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται». Οἱ Ἰσραηλίται, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἔτοιμοι κατὰ διαταγὴν τοῦ Μωϋσέως, ἀνεχώρησαν τότε, λαβόντες ὅλας τὰς ἀποσκευάς των καὶ τὰ ὀστά τοῦ Ἰωσήφ. Συνεποσοῦντο δὲ εἰς 600 χιλιάδας, καὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ἐπήγγινον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Παράδοξος δὲ στήλη ἐδείκνυεν εἰς αὐτοὺς τὸν δρόμον, ἡ ὁποία τὴν μὲν ἡμέραν ἐσκίαζεν αὐτούς, τὴν δὲ νύκτα ἐφώτιζεν.

Ὁ Φαραὼ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰσραηλιτῶν μετενόησε καὶ λαθῶν πολὺν στρατὸν κατεδίωξε καὶ ἔφθασεν αὐτοὺς πρὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ὁ Μωϋσῆς τότε κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐξέτεινε τὴν ράβδον του ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ διεχωρίσθησαν τὰ ὕδατα αὐτῆς καὶ τοιουτοτρόπως διήλθον οἱ Ἰσραηλῖται χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες των. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι, εἰσῆλθον καὶ οὗτοι εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ διέλθωσιν· ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς ἐξέτεινε πάλιν τὴν ράβδον του, καὶ τὰ ὕδατα ἐπανελθόντα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν κατέπνιξαν ὅλους τοὺς Αἰγυπτίους. Τότε ὁ Μωϋσῆς μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐδοξολόγησε τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἔσωσεν αὐτούς.

«Καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως καὶ ἐξελοῦμαί σε».

22. Ἡ διατριβὴ ἐν τῇ ἐρήμῳ.—Οἱ Ἰσραηλῖται, ἀφοῦ διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἔφθασαν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου πολλάκις παρεπονέθησαν κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως, ἂν καὶ ὁ Θεὸς πάντοτε διεφύλαττεν αὐτοὺς καὶ ἀπέστειλεν ὃ, τι τοῖς ἦτο ἀναγκαῖον, ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

Μετὰ ὁδοιπορίαν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἔφθασαν εἰς μέρος τι, ὅπου εὔρον πηγὴν τινα, τῆς ὁποίας, ἐπειδὴ τὰ ὕδατα, ἦσαν πικρά, ἤρχισαν νὰ παραπονῶνται κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὑπέδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ξύλον τι, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἐντὸς τῆς πηγῆς καὶ ἐγλύκανε τὸ ὕδωρ. Ἄλλοτε πάλιν βαδίζοντες ἔφθασαν εἰς μίαν ἔρημον καί, ἐπειδὴ δὲν εἶχον τροφάς, ἤρχισαν πάλιν νὰ παραπονῶνται κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς πολλὰς ὄρυγας, τὰς ὁποίας ἔτρωγον ἀντὶ κρέατος· ἐκάστην δὲ πρῶϊαν ἔπιπτεν εἰς τὴν γῆν τὸ μάννα, τὸ ὁποῖον ἦτο τροφή γλυκυτάτη καὶ ὁμοίαζε μὲ λεπτοὺς κόκκους πάγου. Ἐκαστος δὲ συνήθριζε τόσον μάννα, ὅσον ἤρκει διὰ μίαν ἡμέραν. Μόνον τὴν Παρασκευὴν συνήθριζε διπλάσιον ποσόν, διὰ νὰ τρώγῃ καὶ τὸ Σάββατον, τὸ ὁποῖον ὄφειλε νὰ ἀγιάζῃ. Μετὰ ταῦτα προχωροῦντες οἱ Ἰσραηλῖται ἔφθασαν εἰς τόπον ἔρημον, ὅπου

δὲν ὑπῆρχε ἕως διόλου ὕδωρ καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ παραπονώνται. Τότε ὁ Μωϋσῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐκτύπησε μὲ τὴν ράβδον τοῦ μίαν πέτραν ἐκ τῆς ὁποίας ἔρρευσε ἀφθονον καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, διὰ τὸ ὁποῖον πάντες γύχαρίστησαν τὸν Θεόν. Ἐνεκα τούτων τῶν παραπόνων καὶ ἄλλων ἀκόμη, ὡς θὰ ἴδωμεν, οἱ Ἰσρααλίται κατεδικάσθησαν νὰ περιπλανηθῶσιν ἐπὶ 40 ἔτη [εἰς τὴν ἔρημον, χωρὶς νὰ ἴδωσι τὴν γῆν Χαναάν.

«Οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος».

23. Ἡ νομοθεσία.—Τὸν τρίτον μῆνα, ἀφ' οὔτου ἐξῆλθον τῆς Αἰγύπτου οἱ Ἰσραηλίται, ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸν νόμον αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Μωϋσῆς, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, παρήγγειλεν



εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ νηστεύσωσιν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, νὰ καθαρίσωσι τὰ σώματά των καὶ τὰ ἐνδύματά των καὶ νὰ προσεύχωνται. Τὴν τρίτην ἡμέρῃσθησαν βρονταὶ καὶ ἔλαμψαν ἀστραπαί, ὁ δὲ Μωϋσῆς, ἀφοῦ διέταξε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ μὴ πλησιάσωσιν εἰς τὸ ὄρος, ἀνέβη εἰς αὐτό, ὅπου ἔμεινε 40 ἡμέρας καὶ νύκτας νῆστις. Ἐπειτα ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ δύο λιθίνας πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμέναι αἱ ἐξῆς δέκα ἐντολαί :

1. Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.
2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν

τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῆ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι
ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσεις
αὐτοῖς·

3. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἕξ ἡ-
μέρας ἔργῳ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου·

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένη-
ται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς·

6. Οὐ φονεύσεις·

7. Οὐ μοιχεύσεις (σέβου τὴν τιμὴν τοῦ πλησίον)·

8. Οὐ κλέψεις·

9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν
ψευδῆ·

10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον ἐστίν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως ἰδόντες ὅτι ἐβράδυνεν ὁ Μωϋσῆς νὰ
καταβῆ ἐκ τοῦ ὄρους καὶ νομίσαντες, ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον,
συνήθροισαν ὅλα τὰ χρυσοῦ κοσμήματα τῶν γυναικῶν των καὶ
κατεσκεύασαν ἓνα μόσχον χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον προσεκύνουν ὡς
Θεόν. Ὅταν δὲ ὁ Μωϋσῆς κατέβῃ ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ εἶδε τοῦτο
τόσον ἐλυπήθη, ὥστε ἔρριψε χαμαὶ τὰς πλάκας καὶ συνέτριψεν
αὐτάς. Ἐπειτα δὲ λαβὼν τὸν μόσχον κατέστρεψε, τοὺς δὲ πρω-
ταίτους ἐτιμώρησε.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ μετενόησαν οἱ Ἰσραηλῖται, ἀνέβη πάλιν
εἰς τὸ ὄρος ὁ Μωϋσῆς καὶ ἔγραψεν εἰς ἄλλας δύο πλάκας τὰς
δέκα ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἔθεσεν ἐντὸς ἐνὸς κιβωτίου, τὸ ὁποῖον
ὠνόμασε Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἐπειτα ἔδωκεν ὁδηγίας πῶς
νὰ κάμνωσι τὰ τῆς λατρείας, ὥρισεν ἑορτάς, διέταξε καὶ κατε-
σκεύασαν προσωρινὸν ναόν, ὀνομασθέντα Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου,
ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης καὶ κα-
θιέρωσεν ὅπως ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ ἐκτελῆ τὰ τῆς λατρείας, τὰ τῶν
θυσιαῶν καὶ φυλάττῃ τὰ ἱερὰ σκεύη, ἔχουσα ἀρχηγὸν τὸν Ἀαρών.
«Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν».

24. Κατασκόπευσις τῆς Χαναάν.—Οἱ Ἰσραηλῖται ἀναχωρήσαντες ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἐπροχώρησαν καὶ ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορα τῆς Χαναάν. Ἐκεῖ ὁ Μωϋσῆς ἐκλέξας δώδεκα ἄνδρας, ἓνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς, ἔστειλεν αὐτοὺς νὰ κατασκοπεύσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι, ἀφοῦ διέμειναν 40 ἡμέρας, ἐπέστρεψαν λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν ὡς δείγμα τῆς εὐφορίας τῆς χώρας διαφόρους καρποὺς καὶ μίαν σταφυλήν, τὴν ὁποίαν μόλις ἐθάσταζον δύο ἄνδρες. Οἱ ἀπεσταλμένοι εἶπον ὅτι ἡ χώρα εἶναι τόσο εὐφορος, ὥστε ῥέει μέλι καὶ γάλα, ἀλλ' οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι ῥωμαλέοι καὶ αἱ πόλεις μεγάλαι καὶ τετειχισμέναι. Οἱ Ἰσραηλῖται, ἀκούσαντες ταῦτα, ἤρχισαν νὰ παραπονῶνται κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἄαρῶν. Ὁ Ἰησοῦς δὲ τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεθ, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν χώραν καὶ οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν νὰ τοὺς καθησυχάσωσιν, ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιθοβοληθῶσιν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη τότε διὰ τὴν ἀχαριστίαν ταύτην τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ κατεδίκασεν αὐτοὺς νὰ διατρίψωσι 40 ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὅλοι δὲ οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μεγαλυτέραν τῶν εἴκοσιν ἐτῶν νὰ μὴ ἴδωσι τὴν γῆν Χαναάν, ἀλλὰ νὰ ἀποθάνωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Μόνον οἱ νεώτεροι τῶν εἴκοσιν ἐτῶν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν καὶ μαζὶ μετ' αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεθ.

«Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς».

25. Θάνατος τοῦ Μωϋσέως — Ἐπὶ 40 λοιπὸν ἔτη περιεπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπέθανον ὅλοι οἱ καταδικασθέντες νὰ μὴ ἴδωσι τὴν γῆν Χαναάν. Ὄταν ὁ Μωϋσῆς ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 120 ἐτῶν καὶ προησθάνθη τὸν θάνατόν του, προσεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ εἶπεν· «Ἐγὼ τώρα ἀποθνήσκω, χωρὶς νὰ μεταβῶ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, σεῖς ὅμως θὰ μεταβῆτε διὰ τοῦτο νὰ μείνητε πιστοὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ αὐτὸν μόνον νὰ προσκυνῆτε». Ἐπειτα ὑπενθύμισεν εἰς αὐτοὺς πῶς ὁ Θεὸς ἠλευθέρωσεν αὐ-

τοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, πῶς διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διὰ τῆς βοήθειάς τοῦ Θεοῦ, πῶς τοὺς ὠδήγησε διὰ τῆς ἐρήμου, πῶς τοὺς διέθρεψε διὰ τοῦ μάννα, πῶς ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὕδωρ καὶ ὄλα τὰ ἄλλα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν εἰς αὐτούς. Κατόπιν ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὸν Νόμον, ἠύλόγησε τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ, προεῖπε τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσοῦ καὶ διώρισε διάδοχον αὐτοῦ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, τὸ Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, διότι ὁ Ἄαρὼν εἶχεν ἀποθάνει. Ἐπειτα ἀναβὰς εἰς τὸ ἐκεῖ πλησίον ὄρος Ναβαῦ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἰδὼν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, διότι ἡ εἴσδος εἶχεν ἀπαγορευθῆ καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν Ἄαρων, ἔνεκα ἐλαχίστου δισταγμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔδειξαν πρὸς τὸν Θεόν, ἀπέθανε δύο μῆνας πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῶν 40 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου. Οἱ Ἰσραηλίται ἐπέπνθησαν ἐπὶ 40 ἡμέρας διὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως, ὁ ὁποῖος τόσα καλὰ ἔκαμεν εἰς αὐτούς.

«Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται».

26. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.—Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἀφοῦ ἐγένεν ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὠδήγησε τούτους μέχρι τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον διέβησαν χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες των ὡς ἐξῆς. Ἀφοῦ παρεκάλεσε τὸν Θεόν, διέταξε τοὺς ἱερεῖς τοὺς φέροντας τὴν Κιβωτὸν νὰ βαδίσωσιν ἔμπρός, τὸν δὲ λαὸν νὰ ἀκολουθῆ. Ἄμα οἱ ἱερεῖς εἰσῆλθον εἰς τὸν ποταμόν, ἀμέσως τὰ ὕδατα διεχωρίσθησαν καὶ ἐστάθησαν ὡς τεῖχος. Τότε διῆλθε πρῶτον ὁ λαὸς ἔπειτα οἱ ἱερεῖς καὶ κατόπιν ἐπανῆλθον πάλιν τὰ ὕδατα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἰσραηλίται εἰσῆλθον εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Μετὰ ταῦτα προχωροῦντες ἔφθασαν εἰς τὴν ἰσχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, τὴν ὁποῖαν ἐκυρίευσαν ὡς ἐξῆς. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διέταξεν ἵνα οἱ μὲν ἱερεῖς σαλπίζοντες περιφέρωσι τὴν Κιβωτὸν περίξ τῆς πόλεως, ἅπαξ μὲν τῆς ἡμέρας ἐπὶ ἕξ ἡμέρας, ἐπτάκις δὲ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ὁ δὲ λαὸς νὰ ἀκολουθῆ ἐν σιωπῇ, καὶ μόνον

τὴν ἐβδόμην φορὰν τῆς ἐβδόμης ἡμέρας νὰ κραυγάσῃ μεγάλως. Ἄφου ἔγινε τοῦτο, κατέπεσαν τὰ τεῖχη τῆς Ἰεριχοῦς καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐκυρίευσαν αὐτήν. Μετὰ ταῦτα ἐκυρίευσαν καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Χαναάν, τὴν ὁποῖαν διεμοίρασαν μεταξύ των διὰ κλήρου αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ. Μόνη ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν ἔλαβε μερίδιον, διότι ἐξ αὐτῆς ἐγίνοντο οἱ ἱερεῖς καὶ ἔπρεπε νὰ ἔσται αὐτὴ νὰ εἶναι διεσπαρμένη μεταξύ τοῦ λαοῦ. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν μόνον πόλεις τινές, αἱ ὁποῖαι ἔκειντο εἰς διάφορα μέρη τῆς χώρας καὶ ἐκαλοῦντο *ἱερατικά*. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ὅταν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν, ἀπέθανεν, ἀφου προηγουμένως ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς Αὐτόν.

« Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου· μὴ δειλιάσῃς μηδὲ φοβηθῆς ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, οὐ εἰάν πορεύῃ.

Δ'. ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, οἱ Ἰσραηλῖται συναναστρεφόμενοι μὲ τοὺς ἀλλοφύλους λαοὺς, ἐλησμόνουν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευον τὰ εἰδῶλα· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς πρὸς τιμωρίαν των ὑπεδούλωνεν αὐτοὺς εἰς διαφόρους λαοὺς. Ὅταν ὅμως μετενόουν ἀπὸ καρδίας καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἀληθῆ λατρείαν, τότε ὁ Θεὸς ἔστελλεν εἰς αὐτοὺς ἀνδρας γενναίους καὶ εὐσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι πολεμοῦντες τοὺς ἀλλοφύλους ἐνίκηον αὐτοὺς καὶ ἠλευθέρωνον τοὺς Ἰσραηλίτας.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ὠνομάζοντο Κριταὶ καὶ ἐδίκαζον τὰς ὑποθέσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἐκυβέρνηνον αὐτοὺς ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Οἱ Κριταὶ διώκησαν τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ 300 ἔτη. Ἐπισημότεροι αὐτῶν εἶναι ὁ Γεδεὼν, ὁ Ἡλεί, ὁ Σαμουὴλ καὶ ἄλλοι.

27· Ὁ Γεδεών.—Οἱ Ἰσραηλίται λησμονήσαντες τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἐλάτρευον τὰ εἰδωλά· διὰ τοῦτο ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Μαδιανίτας. Κατόπιν ὅμως μετανοήσαντες, παρεκάλεσαν τὸν Θεόν ὅπως τοὺς βοηθήσῃ. Ὁ Θεὸς ἀκούσας τὴν παράκλησιν των ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς τὸν Γεδεών, ὡς ἐξῆς. Ὅταν ὁ Γεδεών ἐθέριζε τὸν σῖτόν του, παρουσιάσθη ἄγγελος καὶ εἶπε· «Γεδεών, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Ἀνάστα· σὺ θὰ ἐλευθερώσῃς τοὺς Ἰσραηλίτας». Ὁ Γεδεών εἶπε· «πῶς θὰ ἐλευθε-



ρώσω τοὺς Ἰσραηλίτας; ἢ οἰκογένειά μου εἶναι ἢ πλεόν ταπεινή καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ ἐλάχιστος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου». Τότε ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη· «Ὁ Θεὸς θὰ σὲ βοηθήσῃ». Ὁ Γεδεών τότε συναθροίσας 30 χιλιάδας Ἰσραηλιτῶν ἐξέλεξε κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, 300 μόνον, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκεν ἀνὰ μίαν σάλπιγγα καὶ ἀνὰ μίαν ὑδρίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο λαμπὰς ἀνημμένη, καὶ τοὺς διέταξε τί θὰ κάμωσι. Τὴν νύκτα, ἀφοῦ περιεκύκλωσαν τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τρία μέρη, ἔθραυσαν τὰς ὑδρίας καὶ ἐφάνησαν αἱ λαμπάδες, καὶ σαλπίζοντες ἐφώναζον· «Νίκη τῷ Θεῷ καὶ τῷ Γεδεών». Οἱ Μαδιανῖται ἐξυπνήσαντες καὶ φοβηθέντες, ὅτι πολλὸς στρατὸς περι-

Ἰερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, Α. Μακρυναίου 3

εκύκλωσεν αὐτούς, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, φρονεύοντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον· οἱ δὲ Ἰσραηλίται ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν, τοὺς κατέστρεψαν. Μετὰ τοῦτο ὁ Γεδεὼν ἐνίκησε καὶ ἄλλους λαοὺς καὶ ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ 40 ἔτη μετὰ φρονήσεως ἕως οὗτο ἀπέθανεν.

« Ἄγαθὸν πεποιθῆναι ἐπὶ Κύριον ἢ πεποιθῆναι ἐπ' ἄνθρωπον ».

28. Ὁ Σαμφῶν.—Οἱ Ἰσραηλίται λησμονήσαντες πάλιν τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἐλάτρευον τὰ εἰδῶλα· διὰ τοῦτο ὑπεδουλώθη-



σαν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Ἐπειδὴ ὁμως μετενόησαν κατόπιν, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς τὸν Σαμφῶντα, ὁ ὁποῖος ἠλευθέρωσεν αὐτοὺς καὶ πολλὰς καταστροφὰς ἔκαμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ μία Φιλισταία γυνή, ἡ Δαλιδά, ἐπρόδωσε τὸν Σαμφῶντα εἰς τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὁποῖοι συλλαβόντες αὐτὸν ἔφερον εἰς τὴν πόλιν Γάζαν, ὅπου τὸν ἐτύφλωσαν, τὸν ἐφυλάκισαν καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ κάμνη διαφόρους ἐργασίας. Ὅταν δὲ ἡμέραν τινα οἱ Φιλισταῖοι ἐώρταζον μεγάλην ἐορτὴν ἔφερον τὸν Σαμφῶντα εἰς μίαν στοὰν διὰ νὰ ἐμπαίξωσιν αὐτόν.

Τότε οὗτος, ἀφοῦ προσηυχήθη εἰς τὸν Θεόν, ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στύλους τῆς στοᾶς καὶ σείσας αὐτοὺς εἶπεν· « Ἄς ἀποθάνω μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ». Ἀμέσως τότε κατέπεσεν ἡ στοὰ καὶ ἐφόνευσε καὶ αὐτὸν καὶ τρεῖς χιλιάδας Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὑποκάτω αὐτῆς.

29. Ὁ Ἡλεί.—Μετὰ τούτους ἐγένετο Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ ἀρχιερεὺς Ἡλεί, ὅστις ἦτο εὐσεβὴς καὶ δίκαιος καὶ κατόικει εἰς τὴν πόλιν Σιλῶ. Τὰ τέκνα ὅμως τοῦ Ἡλεί, ὁ Ὀφνὶ καὶ ὁ Φινεές, ἦσαν ἀσεβεῖς, ἤρπαζον τὰ κρέατα τῶν θυσιῶν καὶ ἠνώχλουν τὸν λαόν, διότι ὁ πατήρ των δὲν ἐτιμῶρει αὐτὰ αὐστηρῶς, ἀλλ' ἀπλῶς τὰ συνεβούλευε. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς παρήγγειλεν, ὅτι θὰ τιμωρήσῃ καὶ τὸν Ἡλεί καὶ τοὺς υἱοὺς του.

Ἐν τῇ αὐτῇ πόλει κατόικει καὶ γυνὴ τις ὀνομαζομένη Ἄννα. Αὕτη, μὴ ἔχουσα τέκνον, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ὅπως τῇ δώσῃ ἕν τέκνον καὶ ὑπεσχέθη νὰ τὸ ἀφιερῶσιν εἰς τὸν ναόν. Ὁ Θεὸς ἤκουσε τῆς παρακλήσεώς της καὶ ἡ Ἄννα ἐγέννησεν υἱόν, τὸν Σαμουήλ, τὸν ὅποιον, ἅμα ἐμεγάλωσεν ὀλίγον παρέδωκεν εἰς τὸν Ἡλεί διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸν ναόν. Ὁ Σαμουήλ ἀφωσιώθη εἰς τὰ θεῖα καὶ ἱερά καὶ προσηύχετο ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὸν Θεόν· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς καθ' ὕπνον ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον τοῦ Ἡλεί καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ὅτι θὰ γίνῃ αὐτὸς Κριτῆς.

Καὶ πράγματι, ὅταν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐπολέμουν μὲ τοὺς Φιλισταίους, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡλεί ἐφονεύθησαν, ἢ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν Φιλισταίων καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐνίκηθησαν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἡλεί ἔπεσεν ἐκ τῆς ἑδρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκάθητο, καὶ συντριβέντων τῶν νώτων αὐτοῦ ἀπέθανεν, ἀφοῦ διετέλεσε Κριτῆς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

30. Ὁ Σαμουήλ.—Μετὰ ταῦτα ἐγένετο Κριτῆς ὁ Σαμουήλ, ὁ ὅποιος ὑπῆρξε καὶ ὁ τελευταῖος. Οὗτος, ἀφοῦ προέτρεψε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ μετενόησαν, ἐνίκησε τοὺς Φιλισταίους καὶ ἔλαβεν ὀπίσω τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ὁ Σαμουήλ

ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ 40 ἔτη μετὰ φρονήσεως καὶ δικαιοσύνης. Ὅταν ὅμως ἐγήρασε διώρισε Κριτὰς τοὺς υἱοὺς του, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄδικοι καὶ ἀσεβεῖς. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐζήτησε βασιλέα. Ὁ Σαμουὴλ κατ' ἀρχὰς ἠγναντιώθη εἰς τοῦτο καὶ προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν λαόν, ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο ὠφέλιμον εἰς αὐτόν. Ἐπειτα ὅμως ἰδὼν ὅτι ὁ λαὸς ἐπέμενε, ἔχρισε, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, βασιλέα τὸν Σαούλ,

«Οἱ πατέρες ἐκτρέφεται τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου».

Ε'. Η ΚΑΛΗ ΝΥΜΦΗ ΡΟΥΘ.

31. Ἡ Ῥούθ.—Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν κριτῶν συνέβη μεγάλη πείνα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Διὰ τοῦτο ἀνθρωπὸς τις Ἑλιμέλεχ καλούμενος, λαβὼν τὴν γυναῖκά του Νωεμὶν καὶ τοὺς δύο υἱοὺς του ἔφυγεν ἐκ τῆς Βηθλεὲμ καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν τῶν Μωαβιτῶν, ὅπου ἦτο εὐφορία. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν· ἡ δὲ Νωεμὶν ἔμεινε μὲ τοὺς δύο υἱοὺς της, οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν γυναῖκας Μωαβίτιδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ὠνομάζετο Ὅρφα, ἡ δὲ ἄλλη Ῥούθ.

Μετά τινα δὲ ἔτη, ἀποθανόντων τῶν δύο υἱῶν τῆς Νωεμὶν, ἀπεφάσισεν αὕτη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα της καὶ διὰ τοῦτο καλέσασα τὰς νύμφας της εἶπεν· «Ἐπιστρέψατε εἰς τοὺς γονεῖς σας, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ».

Καὶ ἡ μὲν Ὅρφα ἐπέισθη καὶ καταφιλήσασα τὴν πενθεράν, ἐπέστρεψε κλαίουσα εἰς τοὺς γονεῖς της. Ἡ Ῥούθ ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον ἐπέισθη νὰ ἀφήσῃ τὴν πενθεράν της, εἰπούσα· «Ὁ λαὸς σου θὰ εἶναι λαὸς μου, ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου, καὶ ὅπου ἂν ἀποθάνῃς, ἐκεῖ θὰ ταφῶ καὶ ἐγώ».

Ἡ Νωεμὶν ἰδοῦσα τὴν μεγαλοφυχίαν τῆς Ῥούθ παρέ-

λαβεν αὐτήν καὶ μετέβησαν εἰς Βηθλεὲμ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερτισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχον ἄρτον, ἢ Ῥούθ μετέβη εἰς τοὺς ἀγρούς διὰ νὰ συνάξῃ στάχυς. Κατὰ πρόνοιαν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ πλουσίου καὶ ἐλεήμονος Βοόζ, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ συγγενὴς τοῦ Ἐλιμέλεχ. Ὁ Βοόζ, μαθὼν ὅτι ἡ Ῥούθ ἦτο εὐσεβὴς καὶ χρηστὴ γυνή, εἶπεν εἰς αὐτήν νὰ πηγαίνῃ πάντοτε εἰς τὸν ἀγρὸν του νὰ συνάξῃ στάχυς.



Κατόπιν δέ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, ἂν ἀπέθνησκε τις ἄτεκνος, ὁ πλησιέστερος συγγενὴς ὑπεχρεοῦτο νὰ λαμβάνῃ σύζυγον τὴν χήραν, ἐνυμφεύθη ὁ Βοόζ μετ' εὐχαριστήσεως τὴν Ῥούθ. Αὕτη ἐγέννησε τὸν Ὠθήδ, ὁ ὁποῖος ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, ὁ δὲ Ἰεσσαί τὸν Δαβίδ, ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ ὁποῖου ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

«Εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς ἐκρίζοι θεμέλια.

Γ'. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

32. Ὁ Σαούλ. — Ὁ Σαούλ ἦτο ὠραῖος τὴν ὄψιν, ῥωμαλέος καὶ ἀνδρείος καὶ εἶχεν ἀνάστημα ὑψηλόν. Κατήγετο δὲ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμὴν καὶ ἦτο υἱὸς τοῦ Κίς. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ μίαν ἡμέραν χάσας τοὺς ὄνους του, ἀπέστειλεν αὐτὸν διὰ νὰ τὰς εὔρη. Ὁ Σαούλ, ἀφοῦ μετέβη εἰς πολλὰ μέρη καὶ δὲν τὰς εὔρε, μετέβη εἰς τὸν Σαμουήλ, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Εἰς τὸν Σαμουήλ εἶχε προεῖπει ὁ Θεὸς ὅτι· «θὰ στείλω ἄνδρα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμὴν, τὸν ὁποῖον θὰ κρίσῃς βασιλέα.»

Ὁ Σαμουήλ, ἅμα εἶδε τὸν Σαούλ, ἔχρισεν αὐτὸν βασιλέα τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ φιλήσας εἶπεν· «ὁ Θεὸς σὲ κρίνει βασιλέα τῶν Ἰσραηλιτῶν». Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Σαούλ ὡς βασιλέα καὶ μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ ζητωκραυγῶν ἐδέχθησαν αὐτόν.

Ὁ Σαούλ, γενόμενος βασιλεὺς, ἐκυβέρνησε κατ' ἀρχὰς καλῶς τὸν λαὸν καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν του. Ἐπειτα ὅμως ὑπερηφανευθεὶς δὲν ἔκαμνε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶχε σχέσεις μὲ τοὺς ἀλλοφύλους, ἤρπαζε τὰ ποίμνια ἀπὸ πλεονεξίαν, καὶ ἄλλα ἀσεβῆ πράγματα ἔκαμνε. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ Σαμουήλ παρήγγειλεν, ὅτι «τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα δὲν θὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ θὰ δοθῇ εἰς ἄλλον περισσότερον ἐνάρετον».

Ὁ Σαούλ, ἀφ' ὅτου ἐπεπλήχθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐγένετο μελαγχολικός, καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσε τὸν νέον Δαβὶδ, ὅπως ἀνακουφίξῃ αὐτὸν διὰ τῆς κιθάρας του.

«Ὁ ἄν σπείρη ἄνθρωπος τοῦτο καὶ θερίσει.»

33. Δαβὶδ καὶ Γολιάθ. — Οἱ Φιλισταῖοι ἐξεστράτευσαν πάλιν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ ἐξήλθον ἐναν-

τίον των. Ὅτε δὲ τὰ στρατεύματα καὶ τῶν δύο ἦσαν ἀντιπα-
ρατεταγμένα, ἐξήρχετο καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν Φιλισταίων εἰς
γίγας καλῶς ὠπλισμένος, καλούμενος Γολιάθ. Οὗτος προσε-
κάλει πάντα Ἰσραηλίτην νὰ μονομαχήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ οὕτω
νὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος. Τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ 40 ἡμέρας, ἀλλ'
οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ κατὰ τοῦ Γολιάθ, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο
ὑβρίζε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τὸν Θεὸν των. Τότε ὁ Σαουλ ὑπε-
σχέθη, ὅτι θὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του ὡς γυναῖκα καὶ πολλὰ
δῶρα εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε μονομαχήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ
καὶ τὸν νικήσει. Ἀλλὰ καὶ πάλιν κανεὶς δὲν παρουσιάζετο.

Τότε μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ γενναῖος Δαβὶδ, διὰ νὰ
ἴδῃ τοὺς ἀδελφούς του, καί, ἀκούσας τὴν πρόσκλησιν τοῦ Γο-



λιάθ, ἐδέχθη αὐτός. Ἐλαβε λοιπὸν τὴν σφενδόνην του μὲ πέντε
λίθους καὶ τὴν βάρβδον του καὶ ἐξήλθεν. Ὁ Γολιάθ ἰδὼν τὸν
Δαβὶδ εἶπε· «Μὴ μὲ νομίζῃς κύνᾳ καὶ ἔρχεσαι ἐναντίον μου
μὲ λίθους; Ἐλθέ, ἐλθέ νὰ δώσω τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ δὲ Δαβὶδ ἀπεκρίθη· «Σὺ μὲν ἔρχεσαι
ἐναντίον μου μὲ ἀσπίδα καὶ δόρυ, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι μὲ τὴν βοή-
θειαν τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ὑβρίζεις». Ταῦτα εἰπὼν καὶ ἐκ-

σφενδονίσας λίθον ἐκτύπησε τὸν Γολιάθ εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὸν ἐφόνευσε. Ἐπειτα ἔτρεξε καὶ σύρας τὸ ξίφος τοῦ Γολιάθ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἔδειξεν αὐτὴν εἰς τὸ πλῆθος. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Φιλισταῖοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται καταδιώκοντες αὐτοὺς ἐφόνευσαν πολλοὺς.

Μετὰ ταῦτα, ἐνῶ ἐπέστρεφον εἰς τὴν πόλιν, ἐξήλθον αἱ γυναῖκες εἰς προὔπαντησιν μὲ ὄργανα καὶ ἔφαλλον «Ὁ μὲν Σαοὺλ ἐφόνευσε χιλιάδας, ὁ δὲ Δαβὶδ μυριάδας». Τοῦτο ἔκαμε τὸν Σαοὺλ νὰ φθονήσῃ τὸν Δαβὶδ καὶ νὰ ζητῇ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἂν καὶ ὁ Σαμουὴλ καὶ ὁ Ἰωνάθαν, ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ, προσεπάθουν νὰ πείσωσιν αὐτόν, ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον νὰ φονεύσῃ τὸν εὐεργέτην του καὶ τὸν γαμβρόν του. Ἐνεκα τούτου ὁ Δαβὶδ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ σπήλαια διὰ νὰ σωθῇ. Ὁ Δαβὶδ πολλάκις εὔρεν εὐκαιρίαν νὰ φονεύσῃ τὸν Σαοὺλ, ὡς μίαν ἡμέραν ἐντὸς ἐνὸς σπηλαίου κοιμώμενον, ἀλλὰ δὲν ἔπραξε τοῦτο, διότι ἐσέβετο τὸν βασιλέα. Μετὰ τινα χρόνον ἔγινε πάλιν πόλεμος μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Φιλισταίων, κατὰ τὸν ὅποιον ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ἐφονεύθησαν οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ. Αὐτὸς δὲ πληγῶθεις βαρέως καὶ διὰ νὰ μὴ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ξίφους του καὶ ἐφονεύθη. Τοῦτο μαθὼν ὁ Δαβὶδ ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

«Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν».

34. Ὁ Δαβὶδ.—Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ ἔγινε βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ, ὁ ὅποιος ἐκυρίευσε τὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τοὺς Ἰεβουσαίους καὶ ἔκαμεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου του, τὴν ὅποιαν περιετείχισε μὲ μεγάλα τείχη καὶ ἐστόλισε διὰ λαμπρῶν οἰκοδομῶν. Ἐπειτα μετέφερε μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης καὶ ἐτοποθέτησεν αὐτὴν εἰς κατάλληλον σκηνὴν. Ἐσκέφθη δὲ νὰ κτίσῃ καὶ ναὸν μεγαλοπρεπῆ, διὰ νὰ τοποθετήσῃ τὴν Κιβωτὸν καὶ οἱ Ἰσραηλῖται νὰ λατρεύ-

ωσι τὸν Θεόν, ἀλλ' ὁ προφήτης Νάθαν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἠμπόδισεν αὐτὸν εἰπών. «Τὸν ναὸν θὰ οἰκοδομήσῃ ὁ υἱός σου καὶ διάδοχός σου καὶ οὐχὶ σύ, διότι ἔχυσας πολὺ αἷμα πολεμῶν κατὰ τῶν Ἰεβουσαίων». Μετὰ ταῦτα ἐτακτοποίησε τὰ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, συνέταξε ποιήματα καὶ ψαλμοὺς καὶ εἰσήγαγε τὴν μουσικὴν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Κατόπιν τακτοποιήσας τὸν στρατὸν του ἐπολέμησε κατὰ τῶν Φιλισταίων καὶ ἄλλων ἐχθρῶν τῆς πατρίδος του, τοὺς ὁποίους νικήσας ἔκαμε φόρου ὑποτελεῖς. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐτίμα καὶ ἠγάπα αὐτὸν ὡς πατέρα του. Ἄλλ' ὁ θεοσεβῆς Δαβὶδ, ἂν καὶ ἔφθασεν εἰς τόσην δόξαν, περιέπεσεν εἰς ἀμάρτημα, διὰ τὸ ὁποῖον, ἅμα τὸν ἐπέπληξεν ὁ Νάθαν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, μετενόησε πικρῶς καὶ ἔκαμε τὸν κατωτέρω ὠραῖον ψαλμόν. ἐτιμωρήθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

«Ελέησόν με ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου».

35. Ὁ Ἀβεσσαλώμ.—Ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ Ἀβεσσαλώμ, ἦτο ὠραῖος, εὐγλωττος, ὑψηλὸς καὶ εἶχε καλὴν συμπεριφορὰν πρὸς τὸν λαόν, καὶ διὰ τοῦτο ἠγαπάτο πολὺ ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦτο φιλόδοξος, ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ τὸν πατέρα του, διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὸν θρόνον. Διὰ τοῦτο μεταβάς εἰς Χεβρών συνήθροισε πολλὸν στρατὸν καὶ ἐξεκίνησε κατὰ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Δαβὶδ, μαθὼν τοῦτο, ἐλυπήθη πολὺ καὶ φυγὼν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, ἀπέστειλε τὸν στρατηγόν του Ἰωάβ μὲ πολλὸν στρατὸν, διὰ νὰ πολεμήσῃ τὸν Ἀβεσσαλώμ, μὲ τὴν ἐντολὴν ὅμως νὰ μὴ φονεύσῃ αὐτόν. Ὅταν τὰ στρατεύματα συνηντήθησαν, ἔγινε πεισματώδης μάχη, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐνικήθησαν τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Τότε φεύγων ὁ Ἀβεσσαλώμ δρομαίως ἔφιππος διὰ τινος δάσους ἐκρεμάσθη ἀπὸ τινος δέν-

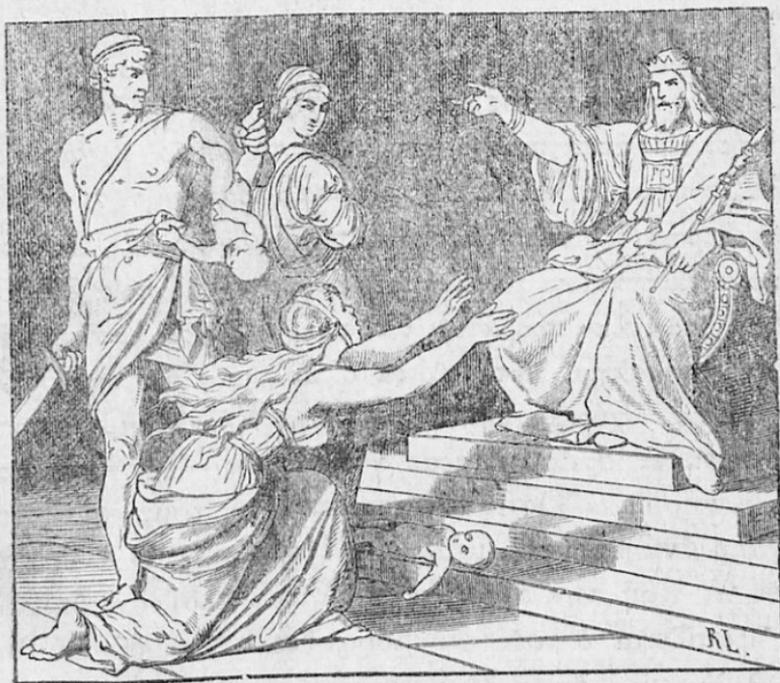
δρόν, περιπλεχθείσης τῆς κόμης του. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰωάβ καὶ μὴ ἐνθυμηθεὶς τὴν ἐντολὴν τοῦ Δαβὶδ ἔτρεξε καὶ τοξεύσας αὐτὸν ἐφόνευσε. Τοῦτο μαθὼν ὁ Δαβὶδ ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε πικρῶς λέγων· « Ἀβεσσαλώμ, Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου· εἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἐγὼ ἀντὶ σοῦ, Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου ». Μετὰ τὸ λυπηρὸν τοῦτο γεγονός, ἐπέστρεψε πάλιν ὁ Δαβὶδ εἰς τὴν



Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐξηκολούθει κυβερνῶν τὸ κράτος του. Ὁ Δαβὶδ γηράσας καὶ προαισθανθεὶς τὸν θάνατόν του συνήθροισε τὸν λαόν καὶ συνεβούλευσεν αὐτὸν νὰ μείνη πιστὸς εἰς τὸν Θεόν, ἀνέδειξε δὲ διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα, εἰς τὸν ὁποῖον εἶπε νὰ οἰκοδομήσῃ ναὸν εἰς τὸν Θεόν. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὸν νέον βασιλέα· ὁ δὲ Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος καὶ προφητάναξ ὠνομάσθη, διότι προεἶπε τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, μετὰ τινα χρόνον ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν βασιλεύσας 40 ἔτη.

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γίνηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς».

36. Ὁ Σολομῶν.—Ὁ Σολομῶν, ἅμα ἔγινε βασιλεὺς, προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος εὐχαριστηθεὶς πολὺ εἶπε καθ' ὕπνον εἰς τὸν Σολομῶντα: «Ζήτησον παρ' ἐμοῦ ὅ,τι θέλεις καὶ ἐγὼ θά σοι δώσω». Ὁ δὲ Σολομῶν ἐζήτησε σοφίαν καὶ φρόνησιν, διὰ νὰ διοικήσῃ τὸ ἔθνος του μετὰ δικαιοσύνης. Ὁ Θεὸς εὐχαριστηθεὶς ἐκ τούτου εἶπεν. «Ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησας



πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ μακροβιότητα, τὰ ὁποῖα εἶναι πρόσκαιρα ἀγαθὰ, διὰ τοῦτο δίδω εἰς σὲ ὄχι μόνον σοφίαν, ἀλλὰ καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, διὰ νὰ ἀναδειχθῆς ἀνώτερος ὄλων τῶν βασιλέων» Ἐξυπνήσας ὁ Σολομῶν προσέφερε καὶ πάλιν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Τὴν σοφίαν του δὲ ὁ Σολομῶν ἔδειξεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ ἐξῆς περιστάσει. Δύο γυναῖκες κατώκουν εἰς ἓν δωμάτιον, ἔχουσαι ἀνὰ ἓν τέκνον· ἢ μία τούτων, ἐπειδὴ τὸ τέκνον τῆς ἀπέθανε, τὸ ἔθεσε πλησίον τῆς ἄλλης καὶ ἔλαβε τὸ ζῶν ἐκείνης. Τὴν πρώτην ἐφιλονίκησαν αἱ γυναῖκες περὶ τοῦ

ζῶντος τέκνου καὶ διὰ τοῦτο μετέβησαν εἰς τὸν Σολομῶντα, διὰ νὰ τὰς δικάσῃ. Ὁ Σολομῶν διέταξε τότε νὰ σχίσωσι τὸ παιδίον εἰς δύο καὶ νὰ δώσωσι τὸ ἥμισυ εἰς ἑκάστην τῶν γυναικῶν. Τοῦτο ἀκούσασα ἡ ἀληθῆς μήτηρ, ἐφώνησε· «Βασιλεῦ, μὴ θανατώσῃς τὸ παιδίον· δὸς αὐτὸ εἰς τὴν ἄλλην, διὰ νὰ ὑπάρχῃ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ζωὴν». Τότε ὁ Σολομῶν ἐνόησεν, ὅτι αὕτη ἦτο ἡ ἀληθῆς μήτηρ διέταξε καὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ παιδίον.

Ὁ Σολομῶν φιλοδόμησεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀμορία μεγαλοπρεπέστατον ναόν, καθὼς εἶπεν ὁ πατήρ του. Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ διήρκεσεν ἑπτὰ συνεχῆ ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια εἰργάσθησαν χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ πολλὰ χρήματα ἐδαπανήθησαν. Μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ μετέφερε τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης καὶ ἔκαμε τὰ ἐγκαίνια μεγαλοπρεπῶς, κατὰ τὰ ὅποια ἐθυσίασε χιλιάδας βοῶν καὶ προβάτων καὶ πολὺ πλῆθος λαοῦ μετέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Μετὰ ταῦτα ὁ Σολομῶν ἔκτισε μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ὠχύρωσε τὴν πόλιν, ἔκαμε πολυάριθμον στρατὸν καὶ συνέγραψεν τρεῖς χιλιάδας γνώμας, ὡς «Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου». «Ὅστις εὐχεται κακὸν εἰς τοὺς γονεῖς του, ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ θέλει μείνῃ ἀβοήθητος». «Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ τιμᾷ τὴν παιδείαν παρὰ τὸν πλοῦτον, διότι δι' αὐτῆς φωτίζεται ὁ νοῦς καὶ μορφοῦται ἡ καρδιά αὐτοῦ» κτλ. Ὁ Σολομῶν ἔγινε μέγας βασιλεὺς καὶ διεκρίθη διὰ τὴν σοφίαν του, ἡ ὅποια ἔγινε γνωστὴ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο πολλοὶ ξένοι ἤρχοντο εἰς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἀκούσωσι καὶ θαυμάσωσι τὸν Σολομῶντα. Ἄλλ' ὅταν ὁ Σολομῶν ἐγήρασε, μετ' ὄλην τὴν δόξαν του καὶ τὴν σοφίαν ἡμάρτησε, διότι ἔλαβε γυναῖκα ἀλλόφυλον, παρὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ὠργίσθη καὶ τῇ παρήγγειλεν ὅτι τὸ βασίλειόν του, μετὰ τὸν θάνατόν του, θὰ διαιρεθῇ εἰς δύο καὶ ἄλλα δυστυχήματα θέλουσι τῇ συμβῆναι. Καὶ πράγματι μετ' ὀλίγον πολλοὶ ἐχθροὶ ἀπέσπασαν πολλὰς

χώρας τοῦ βασιλείου του καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἠπειλήσαν. Ὁ Σολομῶν μετανοήσας τότε συνέγραψεν ἐν βιβλίον περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 160 ἐτῶν, ἀφοῦ ἐβασίλευσε 40 ἔτη.

«Τοὺς ἀγαπῶντας σοφίαν ἀγαπᾷ ὁ Θεός»

37. Ροβοὰμ καὶ Ἱεροβοὰμ.—Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἔγινε βασιλεὺς ὁ υἱὸς του Ροβοὰμ. Ἐπειδὴ οὗτος ἐφάνη σκληρὸς πρὸς τὸν λαόν, διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν δώδεκα φυλῶν μόνον δύο φυλαί, ἡ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν, ἔμειναν πισταὶ εἰς αὐτὸν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. Αἱ ἄλλαι δέκα ἀπετέλεσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν καὶ ἐξέλεξαν βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοὰμ. Τοιοῦτοτρόπως διηρέθη τὸ βασίλειον τοῦ Σολομῶντος εἰς δύο, καθὼς προεῖπεν ὁ Θεός.

38. Κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλῶνος.—Ἡ ἀσεβεία καὶ ἡ διαφθορὰ ταχέως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ εἰς τὰ δύο βασίλεια. Ὁ Ἱεροβοὰμ ἦτο ἀσεβὴς καὶ ὑπεχρέωνε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ λατρεύωσι τὰ εἰδῶλα. Καὶ οἱ διάδοχοι δὲ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀσεβέστατοι καὶ ἰδίως ὁ Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος ἐξηκολούθει νὰ ἀδικῇ καὶ νὰ ἀρπάζῃ τὰ ξένα κτήματα, μέχρις ὅτου ἐφονεύθη εἰς τινὰ πόλεμον. Καὶ οἱ κατόπιν αὐτοῦ γενόμενοι βασιλεῖς ὑπῆρξαν ἀσεβεῖς, καὶ διὰ τοῦτο συνέβαινον ταραχαὶ μέχρις ὅτου ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σαλμανάσαρ ἐπολιόρησε τὴν Σαμάρειαν, ὁ δὲ υἱὸς του Σαργῶν ἐκυρίευσεν αὐτὴν καὶ ὑποτάξας τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, ἀπήγαγε τοὺς Ἰσραηλίτας αἰχμαλώτους εἰς τὴν πρωτεύουσάν του Νινευί.

Ἄλλὰ καὶ οἱ βασιλεῖς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα δὲν ὑπῆρξαν ὅλοι εὐσεβεῖς. Οἱ περισσότεροι τούτων ἦσαν ἀσεβέστατοι, καὶ ἰδίως ὁ Ἀχάζ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ εἰδωλολατρεία ἔγινε γε-

νική, και ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Μανασσῆς, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε και τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, διότι οὗτος ἐπέπληττεν αὐτὸν διὰ τὰς παρανομίας του. Διὰ τοῦτο ἐκυριεύθη και τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ὑπὸ τοῦ Νάβουχοδοσόροσ, βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων, κατεστράφη δὲ ἡ Ἱερουσαλήμ, και οἱ Ἰσραηλιταὶ ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλώνα, ὅπου ἐπὶ 70 ἔτη τὰ πάνδεινα ὑπέφερον, καθόσον μετὰ ταῦτα οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Βαβυλώνα ἐπὶ Κύρου βασιλέως τῶν Περσῶν.

Ζ'. ΠΡΟΦΗΤΑΙ

Προφήται ὠνομάζοντο ἄνδρες εὐσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προέλεγον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσιν. Οὗτοι ἐδίδασκον εἰς τὸν λαὸν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ και ἤλεγχον τὸν λαόν, ὅταν οὗτος περιέπιπτεν εἰς ἁμαρτίας. Καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς μετὰ παρρησίας ἤλεγχον διὰ τὰς παρεκτροπὰς των, και διὰ τοῦτο κατεδιώκοντο, ἐβασανίζοντο και ἐνίσστε ἐθανατώνοντο. Οἱ προφήται προεῖπον τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν και τὴν ἁμαρτίαν και νὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτοι προφήται ἦσαν ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἱερεμίας, ὁ Δανιὴλ και ἄλλοι.

39. Ἡλίας.—Ὁ Ἡλίας ἀνεφάνη ἐπὶ τοῦ ἀσεβοῦς βασιλέως τῶν Ἰσραηλιτῶν Ἀχαάβ, τὸν ὁποῖον πολλάκις ἤλεγξε διὰ τὴν ἀσέθειάν του. Ὁ Ἡλίας, ἀφοῦ προεῖπεν εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὅτι ἐπὶ τρία ἔτη δὲν θὰ πέσῃ οὔτε δρόσος οὔτε βροχή, ἔνεκα τῆς ἀσεθείας αὐτοῦ και τοῦ λαοῦ, μετέβη εἰς τὴν ἔρημον, πλησίον τοῦ χειμάρρου Χορράβ, ὅπου οἱ κόρακες ἔφερον εἰς αὐτὸν ἄρτον και κρέας. Ὅταν δὲ μετὰ τινα χρόνον ἐξηράνθη ὁ χειμαρ-

ρος, μετέβη εἰς Στρεπτά τῆς Σιδωνίας ὅπου ἐτρέφετο ὑπὸ τῆς χήρας Σερεφθείας, τῆς ὁποίας τὰ ἀλευρα καὶ τὸ ἔλαιον δὲν ἐξηντλοῦντο κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἡλία πρὸς τὸν Θεόν.

Ὅταν παρήλθον τὰ τρία ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα οὐδόλως ἔβρεξε, τότε προσκληθεὶς μετέβη εἰς τὸν Ἀχαάβ. Οὗτος καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ μετανοήσας παρεκάλεισε τὸν Ἡλίαν νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ βρέξῃ. Ὁ Ἡλίας, ἀφοῦ ἔκαμε θαῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ κατέπεσε καὶ κατέκαυσε τὸν βουν, τὸν ὁποῖον ἤθελον νὰ θυσιάσωσιν εἰς τὸν Βαάλ, παρεκάλεισε τὸν Θεὸν νὰ βρέξῃ. Ὁ Θεὸς ἀκούσας τῆς παρακλήσεως τοῦ Ἡλία καὶ ἰδὼν τὴν μετάνοιαν τοῦ λαοῦ ἔβρεξε βροχὴν ῥαγδαίαν. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐπανήλθεν ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἀχαάβ ἤρπασε διὰ τῆς βίας τὴν ἀμπελον τοῦ Ναβουθαὶ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον κατεδίκασεν εἰς τὸν διὰ λιθοβολισμοῦ θάνατον. Τότε ἤλεγξε πικρῶς τὸν Ἀχαάβ καὶ τὴν ἀσεβῆ αὐτοῦ σύζυγον Ἰεζάβελ καὶ προεῖπεν εἰς αὐτοὺς τὸ οἰκτρὸν τέλος των. Καὶ ὄντως ὁ μὲν Ἀχαάβ ἐφρονεύθη ἐν τινι πολέμῳ, ἡ δὲ Ἰεζάβελ, μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἔπεσεν ἔκ τινος παραθύρου καὶ κατασυνετρίβη.

Ὅταν ἐγήρασεν ὁ Ἡλίας ἐξέλεξεν ὡς διάδοχον τὸν Ἐλισσαῖον καὶ ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰεριχώ, διαβάς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν διὰ τῆς μηλωτῆς τοῦ ἀβρόχοις ποσίν. Ἐνῶ δὲ μίαν ἡμέραν περιεπάτουν μαζί, ἀνελήφθη ὁ Ἡλίας εἰς τοὺς οὐρανοῦς. Ὁ Ἐλισσαῖος τότε ἐζήτησε τὴν μηλωτὴν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἡλίας ἔρριψεν εἰς αὐτὸν ὡς κληρονομίαν. Ὁ Ἐλισσαῖος πολλάκις συνεβούλευσε τοὺς ὁμοφύλους του νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἐβοήθησεν αὐτοὺς εἰς τοὺς κατὰ τῶν ἀλλοφύλων πολέμους καὶ πλεῖστα θαύματα ἔκαμεν.

40. Ἡσαΐας. — Ὁ Ἡσαΐας ἐπολέμησε πολὺ τὴν διαφθορὰν τῆς ἐποχῆς του. Πολλάκις προεῖπεν ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται θὰ τιμωρηθῶσι διὰ τὴν ἀσέβειάν των καὶ συχνάκις ἔλεγεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θέλει μόνον νηστείας, προσευχὰς καὶ θυσίας, ἀλλὰ

καὶ ἔργα καλά. Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς παρθένου καὶ πολλὰ ἄλλα συμβάντα κατὰ τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπειδὴ ὁ Ἡσαΐας ἔλεγε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐδένα ἐκολάκευε, διὰ τοῦτο ἐφρονεῦθη κατὰ διαταγὴν τοῦ κακοῦ βασιλέως Μανασσῆ

41. Ἱερεμίας.—Ὁ Ἱερεμίας προεφήτευσεν τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ βασιλείου, ἕνεκα τῆς ἀσεβείας. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἔγραψε θρήνους (Ἱερεμιάδας), διὰ τῶν ὁποίων μετὰ πολλῆς θλίψεως ἐθρήνησε τὰ συμβάντα ταῦτα. Ὁ Ἱερεμίας ἀπέθανεν λιθοβοληθεὶς.

42. Ὁ Δανιήλ.—Ἐκ τῶν ἀπαχθέντων Ἰουδαίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἐξέλεξε τέσσαρας νέους τὸν Δανιήλ, τὸν Ἀνανίαν, τὸν Ἀζαρίαν καὶ τὸν Μισαήλ, τοὺς ὁποίους παρέλαβεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του καὶ ἀνέθρεψεν ἐπιμελῶς ἐπὶ τρία ἔτη. Οἱ νέοι οὗτοι διετήρησαν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ διεκρίθησαν διὰ τὴν σοφίαν καὶ σύνεσιν. Ἐκ τούτων ἰδίως διεκρίθη ὁ Δανιήλ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔδωκε καὶ τὸ προφητικὸν χάρισμα. Οὗτος, ὅταν ἀκόμη ἦτος νέος, ἔδειξε τὴν σοφίαν του ὡς ἐξῆς: Γυνή, τις Σωσάννα ὀνομαζομένη, συκοφαντηθεῖσα κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὅταν δὲ αὕτη ὠδηγεῖτο νὰ θανατωθῆ, ὁ Δανιήλ ἐφώνησεν· «Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἀθύα». Ἐπειτα δέ, ἀνακρίνας τοὺς κατηγοροὺς αὐτῆς χωριστὰ ἕκαστον, ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἔλεγον τὴν ἀλήθειαν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ μὲν γυνὴ ἐσώθη, οἱ δὲ κατήγοροι κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Ἄλλοτε πάλιν ὁ Δανιήλ ἀπέδειξε τὴν σοφίαν του ἐξηγγήσας τὰ ἐνύπνια τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὰ ὅποια οὐδεὶς τῶν σοφῶν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ. Ἐνεκα τούτου ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἀνέδειξεν αὐτὸν μέγαν ἄρχοντα τῆς Βαβυλῶνος.

43. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.—Ὁ Ναβουχοδονόσωρ ὑπερηφανευθεὶς ἔκ τινος νίκης διέταξε νὰ στήσωσιν ἐν

μέσω τῆς παιδιάδος χρυσὴν εἰκόνα του καὶ ἐκάλεσεν ὅλους διὰ κήρυκος νὰ ἔλθωσι νὰ προσκυνήσωσιν αὐτήν. Ὅλοι μετέβησαν νὰ προσκυνήσωσιν αὐτήν, πλὴν τοῦ Ἄνανιά, Ἀζαρία καὶ Μισαήλ, τοῦ Δανιὴλ ἀπουσιάζοντος. Ὁ βασιλεὺς, μαθὼν τοῦτο ὠργίσθη καὶ προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἐνώπιόν του. Οὗτοι τότε μετὰ θάρρους εἶπον, ὅτι μόνον τὸν ἀληθινὸν Θεὸν προσκυνοῦσι καὶ αὐτὸν μόνον λατρεύουσι. Τότε ὁ βασιλεὺς ὀργισθεὶς διέταξε καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς καιομένην κἀμινον. Ἄλλ' οἱ μὲν ῥίψαντες τοὺς παῖδας κατεκάησαν, οἱ δὲ νέοι οὐδὲν ἔπαθον, διότι ἄγγελος κατελθὼν μετέβαλε τὸ πῦρ εἰς δρόσον. Οἱ νέοι περιπατοῦντες ἐν τῇ κἀμίνῳ ἔψαλλον καὶ ἔδοξολογοῦν τὸν Θεόν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐξεπλάγη καὶ διέταξε νὰ ἐξαγάγῃσι τοὺς παῖδας ἐκ τῆς κἀμίνου. Ἐξέδωκε δὲ διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπέβαλλε θάνατον εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε βλασφημήσει τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τῶν τριῶν παιδῶν.

44. Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ μέσῳ τῶν λεόντων. — Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναβουχοδονόσορος βασιλεὺς ἔγινεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βαλτάσαρ, τὸν ὁποῖον πολεμήσας Δαρεῖος ὁ Μῆδος ἐφόνευσε καὶ ὑπέταξε τὴν Βαβυλῶνα.

Ἐπὶ τοῦ Δαρείου τούτου ὁ Δανιὴλ ἔγινεν εἰς ἐκ τῶν τριῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλείου. Διὰ τοῦτο ἐφθόνησαν αὐτὸν οἱ λοιποὶ μεγιστᾶνες καὶ ἐσκέφθησαν νὰ εὑρωσι τρόπον νὰ κατηγορήσωσιν αὐτόν. Οἱ μεγιστᾶνες οὗτοι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Δανιὴλ προσήχετο τρις τῆς ἡμέρας πρὸς τὸν Θεόν. Παρουσιάσθησαν λοιπὸν εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἔπεισαν αὐτόν νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπηγορεύετο εἰς πάντα ἄνθρωπον νὰ ζητήσῃ τι ἐπὶ 30 ἡμέρας παρ' ἄλλου τινὸς ἢ παρὰ τοῦ βασιλέως: ὅστις δὲ ἤθελε παρακούσει νὰ ῥίπτηται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ὁ Δανιὴλ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, παρέβη τὸ διάταγμα, διότι προσήχετο πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ μεγιστᾶνες εὐθὺς κατηγόρησαν τὸν Δανιὴλ εἰς τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος διέταξε καὶ ἔρριψαν τὸν Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ἄλλ' ὁ Δανιὴλ ἔμεινε μίαν

ὀλόκληρον νύκτα ἐν τῷ λάκκῳ ἀβλαβῆς, διότι ὁ Θεὸς ἔστειλεν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων. Τὴν πρωΐαν δὲ μεταβάς ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν λάκκον καὶ ἰδὼν τὸ θαῦμα τὸν



μὲν Δανιὴλ ἠλευθέρωσε, τοὺς δὲ συκοφάντας του ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον, ὅπου ἀμέσως κατεσπάραξαν αὐτοὺς οἱ λέοντες.

45. Ἰωνᾶς.—Ὁ Ἰωνᾶς διετάχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ μεβῆ εἰς τὴν Νινευῖ, πρωτεύουσαν τῆς Ἀσσυρίας, καὶ νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς κατοίκους τῆς νὰ μετανοήσωσι διὰ τὴν ἀσέβειαν των διὰ νὰ μὴ τιμωρηθῶσιν. Ὁ Ἰωνᾶς ὅμως παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ, ἀντὶ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Νινευῖ, ἐπεβιδάσθη εἰς ἓν πλοῖον διὰ νὰ μεταβῆ εἰς ἄλλην πόλιν. Κατὰ τὴν πλοῦν ὅμως συνέβη μεγάλη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ πνιγῆ. Οἱ ἐπιβάται τότε παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ τρικυμία καὶ ἔρριψαν τὰ σκεύη τοῦ Ἰωνᾶ εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὸ πλοῖον, ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἐξηκολούθει. Τότε ἔρριψαν κλῆρον διὰ νὰ ἴδωσι ποῖος ἦτο ἡ αἰτία τῆς τρικυμίας

καὶ ὁ κληῖρος ἔπεσεν εἰς τὸν Ἰωάν. Οὗτος ὡμολόγησε τότε, ὅτι οὗτος πράγματι πταίει, διότι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ συνεπιβάται τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔπαυσεν ἡ τρικυμία. Μόλις ὅμως ὁ Ἰωνᾶς ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν κατέπιεν ἀμέσως μέγα κῆτος, εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ὁποίου ἔμεινεν ἐπὶ τρία ἡμερονύκτια μετανοῶν καὶ προσευχόμενος. Διὰ τοῦτο συνεχώρησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ τὸ κῆτος τὸν ἐξήγαγε σφῶν καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὴν ξηράν. Εὐθὺς τότε ὁ Ἰωνᾶς, ἀφοῦ ἐδοξολόγησε καὶ γυμναρίστησε τὸν Θεόν, μετέβη εἰς τὴν Νινευὶ καὶ ἔκαμε καθὼς διέταξεν ὁ Θεός.

Η΄. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΠΑΘΟΥΣ ΙΩΒ

46. Ὁ Ἰώβ.— Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μωϋσέως κατῴκει εἰς τὴν Αὐσίτιδα, χώραν τῆς Ἀραβίας, εἰς εὐσεβῆς καὶ δίκαιος, ὀνομαζόμενος Ἰώβ. Οὗτος ἦτο πλουσιώτατος καὶ εἶχε πολλὰ ποίμνια καὶ ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐτυχίας ταύτης ἐπῆλθον μεγάλοι καταστροφαί, διότι τὰ ποίμνια αὐτοῦ κατεστράφησαν, οἱ βόες ἠρπάγησαν, αἱ κάμηλοι ἀφηρέθησαν, οἱ υἱοὶ τοῦ καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ κατεπλακώθησαν καὶ ἀπέθανον, διότι ἄνεμος σφοδρὸς κατεκρήμνισε τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχον συναθροισθῆ καὶ συνέτρωγον. Μαθὼν ταῦτα ὁ Ἰώβ δὲν παρεπονέθη κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀνεφώνησεν· «Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος καὶ ἀφῆρεσεν· ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον».

Ἐπειτα ὁ Ἰώβ ἔπαθε καὶ ἄλλην δυστυχίαν· ἠσθένησε καὶ ὄλον τὸ σῶμά του ἐγέμισεν ἐκ φοβερῶν πληγῶν· ἀλλὰ καὶ τὴν ἀσθένειαν ταύτην ὑπέφερεν χωρὶς νὰ παραπονεθῆ ἐπὶ ἑπτὰ ὀλόκληρα ἔτη. Ἡ γυνή του ὅμως τὸν συνεβούλευσε νὰ βλασφημήσῃ

κατὰ τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὁ Ἰὼβ εἶπε πρὸς αὐτήν· «διατί ὀμιλεῖς ὡς μία τῶν ἀνοήτων γυναικῶν; Ἀφοῦ ἐδέχθημεν ἀπὸ τὸν Κύριον τὰ ἀγαθὰ, δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν καὶ τὰ κακὰ;»

Ἐνῶ ὁ Ἰὼβ ἦτο εἰς αὐτήν τὴν δυστυχίαν, ἤλθον τρεῖς φίλοι του διὰ νὰ τὸν ἴδωσι καὶ τὸν παρηγορήσωσι. Τοσοῦτον ὁμως ἐλυπήθησαν, ὥστε ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας δὲν ὠμίλησε κανεὶς. Τὴν ὀγδόην ὁμως ἡμέραν ἤρχισαν νὰ λέγωσιν εἰς τὸν Ἰὼβ, ὅτι ὑποφέρει τὰ κακὰ ταῦτα ἀπὸ ἀμαρτίας. Ἀλλ' ὁ Ἰὼβ ἀπήντησεν, ὅτι ἦτο δίκαιος καὶ εὐσεβής. Τότε ἀκούεται φωνὴ ἐλέγχουσα τὸν Ἰὼβ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὅτι «δὲν πρέπει νὰ θέλωσι νὰ



ἐννοήσωσι τὰς σκέψεις τοῦ Θεοῦ». Εὐθὺς τότε ὁ Ἰὼβ μετενόησε καὶ, ζητήσας συγχώρησιν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐθεραπεύθη καὶ ἀπέκτησε περισσότερα ἀγαθὰ τῶν ὅσων ἔχασε, ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Ἐζῆσε δὲ 240 ἔτη καὶ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ θαυμαζόμενος διὰ τὴν θεοσέβειαν καὶ τὴν ὑπομονὴν του.

«Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν».

47. Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.—Παλαιστίνη ὀνομάζετο ἡ χώρα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐλθὼν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ κατέφκησεν ὁ Ἀβραάμ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Αὕτη καλεῖται Ἁγία Γῆ, Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας κλπ. καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην

ἐποχὴν ἐκαλεῖτο Χαναάν. Ἡ Χαναάν ἔκειτο εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ παράλια τῆς Ἀσίας, παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, καὶ ἦτο εὐφορος καὶ πλουσία εἰς παραγωγὴν διαφόρων προϊόντων, καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγετο ὅτι ἦτο γῆ ῥέουσα μέλι καὶ γάλα.

Ὅρη εἶναι ὁ Λίβανος ὀνομαστὸς διὰ τοὺς κέδρους του, ὁ ὁποῖος χωρῶν πρὸς νότον χωρίζεται εἰς δύο κλάδους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου λέγεται Ἀντιλίβανος ὁ δὲ πρὸς δυσμὰς Ἑρμών καὶ Σιών.—Τὸ Θαβώρ.—Ὁ Κάρμηλος.—Τὸ Γεβάλ.—Τὸ Γαριζίν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἦτο τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ.—Τὸ ὄρος Ἐλαιῶν ἔχον τρεῖς κορυφάς.—Καὶ τὸ Ναβαῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἰδὼν ὁ Μωϋσῆς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας ἀπέθανε.

Πεδιὰς εἶναι ἡ τοῦ Ἰορδάνου ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς Γεννησαρέτ μέχρι τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης.

Κοιλάδες εἶναι πολλαὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπισημοτέρα εἶναι ἡ μεταξὺ Γεβάλ καὶ Γαριζίν, ὅπου ἐλθὼν ὁ Ἀβραὰμ ἐκ Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας, κατόκησε μετὰ τῆς Σάρρας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του Λώτ.

Ἑρημοὶ εἶναι ἡ τῆς Ἰουδαίας παρὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης.

Ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζων ἐκ τοῦ Ἑρμών, διαρρέει τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

Λίμναι εἶναι ἡ Μερώμ. Ἡ Γεννησαρέτ, ἡ λίμνη τῆς Τιβεριάδος, ἡ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας.—Καὶ ἡ Ἀσφαλτίτις, διότι περιέχει ἄσφαλτον, ἡ Νεκρὰ θάλασσα, διότι οὔτε ζῶον οὔτε φυτὸν φαίνεται ἐν αὐτῇ ὑπάρχον.

Ἐπαρχίαι. Ἡ Χαναάν ἐπὶ Ῥωμαίων διηρέθη εἰς 4 ἐπαρχίας, 1) εἰς τὴν τῆς Γαλιλαίας· 2) εἰς τὴν τῆς Σαμαρείας· 3) εἰς τὴν τῆς Ἰουδαίας καὶ 4) εἰς τὴν τῆς Περσίας κειμένης πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου.

Πόλεις ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἦσαν· ἡ Καπερναοὺμ (ἐρείπια

νῦν), ἐν τῇ ὁποίᾳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διέτριβεν ὁ Ἰησοῦς.—Ἡ Κανὰ (χωρίον νῦν), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔκαμε τὸ πρῶτον θαῦμα ὁ Κύριος.—Ἡ Ναζαρέτ, ὅπου διέτριβεν ἡ Μαρία καὶ ὁ μνηστήρ αὐτῆς Ἰωσήφ. Ἐν αὐτῇ ἠῤῥξήθη καὶ προέκοπτεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη Ναζωραῖος ἢ Ναζαρηνός.—Ἡ Ναϊν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνέστησε τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς χήρας.

Ἐν τῇ Σαμαρείᾳ ἦσαν Ἡ Σαμάρεια, νεωτέρα πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.—Ἡ Συγχέμ, ἀρχαιοτέρα πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραήλ.

Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἦσαν Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία ἦτο πρωτεύουσα καὶ ἐγένετο ἡ πολυπληθεστέρα καὶ ἡ μεγίστη πόλις τῆς Χαναάν. Αὕτη κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐκτισμένη ἐπὶ ἐνὸς μόνον λόφου τοῦ Σιών, ἔπειτα δὲ περιέλαβε καὶ ἄλλους. Ἐν αὐτῇ ἔκτισεν ὁ Σολομῶν μεγαλοπρεπέστατον ναόν.—Ἡ Βηθλεέμ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγεννήθη ὁ Κύριος.—Ἡ Βηθανία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνέστησεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Λάζαρον.—Ἡ Ἱεριχώ, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.—Ἡ Χεβρών, ὅπου διέτριψαν καὶ ἐτάφησαν ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ.—Ἡ Γάζα, ἡ πρωτεύουσα τῶν Φιλισταίων παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Ἐν δὲ τῇ Περαίᾳ ἦσαν Ἡ Βηθαβαρά, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἐν τῇ Ἰορδάνῃ.—Καὶ ἡ χώρα τῶν Γαδαρηνῶν.

Πρὸς Ν. δὲ τῆς Ἰουδαίας ἔκειντο αἱ χῶραι τῶν Ἀμαληκίων καὶ Μαδιανιτῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξ. Μακρυναῶν

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Β. Διάταγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῦξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν ὑφ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθεῖσαν **Ἱεράν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθῆκης**, ὅπως εἰσαχθῆ ἔπι πενταετίαν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους, ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς **Γ' τάξεως** τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρηθῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δ' ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου κλπ. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγραφόμενας παρατηρήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Ἄλφαβητάριον μέρος Αον μετ' εἰκόνων. Ἄλφαβητάριον μέρος Βον μετ' εἰκόνων. Ἀναγνωσματάριον Βας τάξεως μετ' εἰκόνων. Ἀναγνωσματάριον Γης τάξεως μετ' εἰκόνων. Ἀναγνωσματάριον Δης τάξεως μετ' εἰκόνων. Ὀδύσσεια Γης τάξεως μετ' εἰκόνων.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ

Γεωγραφία τῶν πλήρων δημ. σχολείων κατὰ τὸ νέον Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα καὶ τὴν νέαν Διοικητικὴν διαίρεσιν. Γεωγραφία τῶν κοινῶν δημ. σχολείων κατὰ τὴν νέαν Διοικητικὴν διαίρεσιν. Ἱστορία Γ' καὶ Δ' τάξεως (Ἀρχ. Ἑλλ.) κατὰ τὸ νέον Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. Ἱστορία Ε' καὶ Σ' τάξεως (Βυζαντινῶν χρόνων, Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων) κατὰ τὸ νέον Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. Γραμματικὴ ὅλων τῶν τάξεων κατὰ τὸ νέον Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. **Καὶνὴ Διαθῆκη** μετ' εἰκόνων. **Παλαιὰ Διαθῆκη** κατὰ τὸ νέον Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. **Ἀριθμητικαὶ Ἀσκήσεις Β' καὶ Γ' τάξεως.**

Πωλοῦνται ἅπαντα εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον κ. Ἰωάννου Ν. Σιδέρη ὁδὸς Σταδίου 46. Ἐν Ἀθήναις.



0020561013
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

